Taal aan Zee

Jaarverslag 2018

Taal aan Zee verbindt

Voorwoord

Taal aan Zee verbindt op allerlei manieren. Het verslag over het jaar 2018 maakt dat in velerlei opzichten wel duidelijk. De vrijwilligers van Taal aan Zee, zetten zich samen met het team van betaalde medewerkers, onze samenwerkingspartners, financiers en alle deelnemers aan onze activiteiten in voor deze verbindingen. Het is geweldig om te lezen en te ervaren wat hiervan het resultaat is. Dit verslagjaar zijn bij Taal aan Zee in totaal 1669 cursisten/deelnemers aan de slag gegaan met een aanbod van taal, ICT en buitenschoolse activiteiten. Het hoogst bereikte aantal deelnemers sinds de oprichting van onze organisatie!
Door deelname aan ons aanbod verandert er daadwerkelijk wat in het leven van onze deelnemers. Men kan actief meedoen in onze samenleving. Beter communiceren en meer begrijpen van onze gewoontes en gebruiken. Zich verbinden met de samenleving! Inburgeren en integreren vragen dan ook om heel veel inspanning, betrokkenheid, motivatie en verantwoordelijkheidsbesef van alle betrokkenen.

Taal aan Zee laat zien dat "het verbinden" van enorm groot belang is om tot de gewenste resultaten te komen. In het jaarverslag wordt hierop in hoofdstuk 1 (de ambities voor 2018 en de bereikte resultaten) en 2 (het educatieve aanbod) uitvoerig ingegaan.
Het samenspel van vrijwilligers en beroepskrachten zorgt ervoor dat er zo'n enorm gevarieerd aanbod tot stand kan komen. Onze vrijwillig en beroepsmatig werkzame coördinatoren, intakers, docenten, cursistenbegeleiders, taalcoaches, directie-, staf-, facilitaire- en administratieve medewerkers, ambassadeurs en bestuursleden hebben laten zien dat door samenwerking in onze organisatie veel bereikt kan worden. Of het nu gaat om bestaande of nieuwe activiteiten of om het nieuwe meerjarenbeleid van Taal aan Zee. De verbondenheid met elkaar, met de deelnemers, met Taal aan Zee leidt dan ook tot positieve resultaten. Die verbondenheid zien wij ook terug bij onze deelnemers. Taal aan Zee is voor hen een organisatie waar onder meer kwaliteit, laagdrempeligheid, maatwerk en persoonlijke aandacht begrippen zijn, waaraan men zich wil verbinden. Naast taal en ICT zijn de buitenschoolse activiteiten van Taal aan Zee verbindende elementen om tot een betere inburgering en integratie te komen. Denk daarbij aan de in dit verslag beschreven bezoeken aan bibliotheek, filmvoorstellingen en het deelnemen aan activiteiten over gezondheid en voeding, de kennismaking met de stad en haar geschiedenis. En het is goed om te beseffen - zie de vele voorbeelden in dit jaarverslag - hoe belangrijk het is dat Taal aan Zee veel van haar werkzaamheden kan uitvoeren dankzij de steun, inzet en verbondenheid van vele samenwerkingspartners en financiers. Want alleen door met elkaar samen te werken slagen wij erin onze deelnemers optimaal en vooral ook duurzaam te verbinden met onze samenleving. In het jaar 2018 is hiervoor het bewijs wel geleverd.
Bedankt allemaal voor uw bijdrage en vertrouwen!

Rob Wiegman, voorzitter bestuur Taal aan Zee

Inhoudsopgave

Deel 1 Over Taal aan Zee 3

1.1 De organisatie

1.1.1 De visie

1.1.2 De missie

1.1.3 De organisatie

1.2 Beleid en ontwikkelingen: de ambities voor 2018 6

1.2.1 Een sluitend taal- en opleidingsaanbod

1.2.2 Taal aan Zee in de regio

1.2.3 Taal aan Zee op de politieke agenda

1.2.4 Taalcoaching op de landelijke agenda

1.2.5 Meerjarenbeleid Taal aan Zee

Deel 2 Het educatieve aanbod 11

2.1 Doelgroepen

2.1.1 Het bereik

2.1.2 Kenmerken doelgroepen

2.2 Het aanbod 14

2.2.1 Groepsgewijze trajecten Nederlands als Tweede taal (NT2)

2.2.2 Individuele trajecten NT2

2.2.3 Engels

2.2.4 ICT

2.2.5 Projecten

2.2.5.1 Taal-aan-Zee-maatjes

2.2.5.2 Uitbreiding spreekvaardigheidsgroepen (Oranje Fonds)

2.2.5.3 Taal & Toekomst (Het Begint met Taal)

2.2.5.4 Voel je goed! (Stichting Lezen & Schrijven)

2.2.5.5 Gezonde Taal (Pharos)

2.2.5.6 Tel mee met Taal

2.3 Begeleiding en ondersteuning cursisten en deelnemers 25

2.4 Door- en uitstroom 26

2.5 Buitenschoolse activiteiten 27

Deel 3 De vrijwilligers 30

3.1 Cijfers vrijwilligers

3.2 Het vrijwilligersbeleid

3.2.1 De begeleiding, ondersteuning en deskundigheidsbevordering

3.2.2 De vertrouwenspersoon

3.2.3 De waardering

3.2.4 De inbreng van vrijwilligers

3.2.5 De informatievoorziening

3.3 Werving en selectie 32

Deel 4 PR en communicatie 34

4.1 Taal aan Zee in het nieuws

4.2 (Interne) communicatie 38

Deel 5 Financiën 39

5.1 Financieel jaarverslag

5.2 Subsidies, fondsen en overige inkomsten 40

Deel 6 Blik op de toekomst 41

Van opmaat naar lustrumjaar tot meerjarenbeleid

Deel 1 Over Taal aan Zee

1.1 De organisatie

1.1.1 De visie

Taal is de sleutel tot participatie. Voor een deel van de Haagse anderstalige burgers is de stap naar deelname aan de samenleving groot. Om die stap te kunnen maken, hebben zij behoefte aan een laagdrempelig taalaanbod waarmee zij basiskennis en -vaardigheden kunnen opdoen.
Taal aan Zee bereikt met het lesaanbod anderstaligen die (nog) geen toegang hebben tot of ondersteuning nodig hebben bij reguliere educatie. Deelnemen aan educatieve activiteiten van Taal aan Zee is voor hen een middel om de volgende stap te zetten in de Nederlandse samenleving.

1.1.2 De missie

Als professioneel geleide vrijwilligersorganisatie verzorgt Taal aan Zee in Den Haag een laagdrempelig en gedifferentieerd educatief aanbod voor geïsoleerde anderstalige vrouwen en mannen, vluchtelingen, asielzoekers en andere migranten en/of laaggeletterden om hun zelfredzaamheid te versterken en hun deelname aan de samenleving te bevorderen. Hiervoor biedt Taal aan Zee een vraaggestuurd aanbod. Het gaat daarbij veelal om maatwerk, omdat de achtergrond van de cursisten en deelnemers zeer verschillend is, zoals hun omstandigheden, het taalniveau, de cultuur, de geschooldheid in het land van herkomst en het leervermogen. De lessen vinden zowel individueel als groepsgewijs plaats en worden aangeboden op de centrale locatie, dan wel aan of dicht bij huis. De activiteiten van Taal aan Zee worden geheel uitgevoerd door vrijwilligers. Zij worden hierin ondersteund door een klein team van betaalde medewerkers.

1.1.3 De organisatie

Zonder vrijwilligers geen Taal aan Zee! De kerntaak, het lesgeven aan asielzoekers, vluchtelingen en geïsoleerde anderstaligen, wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Ook op andere gebieden zijn vrijwilligers actief. Dit varieert van systeembeheer, receptie en administratie tot bestuurlijk werk. Het betreft zonder uitzondering zeer betrokken en gedreven mensen en wij zijn er dan ook zeer trots op dat zij zich voor Taal aan Zee willen inzetten. **In 2018 waren bij Taal aan Zee 358 vrijwilligers actief.**

Hun inzet werd mogelijk gemaakt en begeleid door 14 betaalde medewerkers (10,5 fte) die garant staan voor de kwaliteit en continuïteit. Zij zetten de lijn uit en faciliteren de vrijwilligers in de uitvoering van hun werkzaamheden zowel inhoudelijk als organisatorisch. Bij de betaalde medewerkers is sprake van dezelfde grote betrokkenheid en de samenwerking met de vrijwilligers verloopt dan ook op een zeer prettige, harmonieuze manier.

Opmerkelijk

Negen vmbo-leerlingen van het Johan de Witt en één vwo-leerling van de Vrije School hebben maatschappelijke stages van een week gelopen bij Taal aan Zee. Drie studenten Social Work van Hogeschool Inholland liepen zes maanden stage als taalmaatje.

Het team van betaalde medewerkers bestond in 2018 uit:

- **Directeur:** Ingrid Suasso de Lima de Prado
- **Coördinatie:** Eva de Bruijne, Peter van Gils, Jenny van de Griend, Annemarie Koenhen-de Ruyter, Inge van der Schoot en Eric van Veldhoven
- **Inhoudelijke ondersteuning uitvoering:** Annabelle Lock
- **PR en communicatie**: Eline van Oord
- **Bedrijfsbureau:** Fatma Ekren, Amina Karbache, Ali Hassan, Gül Sahin en Fanny Winkelman.

Het bestuur in 2018

De rol van het bestuur van Taal aan Zee is strategisch beleidsvormend en toezichthoudend. Daarnaast heeft het bestuur een adviserende en klankbordfunctie.
Het bestuur bestond in 2018 uit (in alfabetische volgorde):

- Pascal van der Bend-Scholte, penningmeester (vanaf 1 mei 2018)
- Ed de Bruyn Kops, bestuurslid
- André van Ommeren, plaatsvervangend voorzitter
- Carlien Scheele, bestuurslid
- Ingrid Sijlbing, secretaris
- Jurrie Vos, penningmeester (tot 1 mei 2018)
- Rob Wiegman, voorzitter
- Yeliz Yilmaz, bestuurslid.

Het bestuur kan worden omschreven als betrokken op afstand. Het bestuur is deskundig op de diverse voor Taal aan Zee relevante beleidsterreinen en vormt een goed team. In mei trad Pascal van der Bend als nieuwe penningmeester toe. Zij volgde Jurrie Vos op die per 1 mei 2018 afscheid nam van het bestuur, na ruim vijftien jaar zijn grote expertise op het gebied van financiën voor Taal aan Zee en voorganger stichting Ontmoeting met Buitenlandse Vrouwen te hebben ingezet.

Het bestuur heeft zeven keer vergaderd in 2018. Tijdens de vergaderingen zijn de beleidslijnen voor de organisatie bijgesteld, dan wel is nieuw beleid vastgesteld. Vaste agendapunten waren onder meer de subsidieaanvragen, de financiën en de ontwikkelingen in de organisatie. Zo is het jaarprogramma 2018 van Taal aan Zee vastgesteld en is aan de hand van kwartaalrapportages van de directeur de voortgang van de organisatie en het werk besproken. Ook het gemeentelijk en landelijk beleid waren vaste gespreksonderwerpen. In het verslagjaar is verder specifiek aandacht geschonken aan de ambities en plannen van het nieuwe college van b en w en de wijze waarop Taal aan Zee hieraan kan bijdragen. Dit heeft geleid tot een notitie met speerpunten die aan het college van b en w en aan alle raadsfracties is gestuurd. De notitie was tevens de basis voor het ontwikkelen van een meerjarenbeleidsplan voor Taal aan Zee met de betaalde medewerkers en de vrijwilligers. Ook zijn de beleidsambtenaren van de afdeling OCW Onderwijsbeleid en Integratie in de bestuursvergadering uitgenodigd om van gedachten te wisselen over de bijdrage die Taal aan Zee aan het Collegebeleid kan leveren. In de bestuursvergadering van maart 2019 is het concept beleidsplan 2019-2022 vastgesteld.
Verder heeft het bestuur zich beziggehouden met de nieuwe privacywetgeving en wat dit voor Taal aan Zee betekent en met de voorbereidingen voor het eerste lustrumjaar van Taal aan Zee in 2019.

Organogram met vrijwilligersfuncties Taal aan Zee in 2018

Bestuur

- *Bestuurslid*

Directeur

- *Ambassadeur*
- *Vertrouwenspersoon*

Facilitaire en administratieve ondersteuning

- *Bureaumedewerker*
- *Systeem- en netwerkbeheerder*
- *Kantinemedewerker*

Inhoudelijke ondersteuning uitvoering, PR en communicatie

- *Wervingsmedewerker*
- *Medewerker lesmateriaal*

Unit Taal aan Zee "Centraal"
Cursorische educatie
voor vluchtelingen en asielzoekers

- *Cursistenbegeleider*
- *(Assistent-)docent NT2*
- *Docent Engels*
- *Docent ICT*

Taal op Maat
- *Docent Taal op Maat*

Unit Taal aan Zee "In de wijk"
Les op Maat in de wijk
voor geïsoleerde anderstaligen

- *Taalcoach thuisles*
- *Taalcoach groeples*
- *Intaker In de wijk*
- *Matcher In de wijk*
- *Begeleider In de wijk*

Taal in de bibliotheek
- *Vrijwilliger Taal in de bibliotheek*

Projecten

Taal-aan-Zee-maatjes
- *Taal-aan-Zee-maatje*

Uitbreiding spreekvaardigheidsgroepen (Oranje Fonds)
- *Docent Spreekvaardigheid*

Taal & Toekomst (Het Begint met Taal)
- *Coach Taal & Toekomst*

Voel je goed! (Stichting Lezen & Schrijven)
- *Taalcoach*

Gezonde Taal (Pharos)
- *Taalvrijwilliger*

Tel mee met Taal
- *Taalcoach*

1.2 Beleid en ontwikkelingen: de ambities voor 2018

In het jaarprogramma 2018 zijn (vanuit de beleidsdag eind 2017) de volgende ambities voor het beleid en de uitvoering van Taal aan Zee geformuleerd:

- Taal aan Zee heeft een actieve, centrale en zichtbare positie is het verzorgen van een educatief aanbod gericht op migranten en/of laaggeletterden met én door vrijwilligers. Het aanbod dat Taal aan Zee verzorgt, voldoet aan de vraag van de bestaande en mogelijke nieuwe doelgroepen, samenwerkingspartners en financiers.
- Naast continuering van bestaand aanbod, gaat het in 2018 om vervolg te geven aan vernieuwend dan wel nieuw vraaggericht aanbod (innovatie en uitbreiding); om coproducties of samenwerkingsproducties met andere educatieve instellingen/organisaties én om uitbreiding van financiële middelen en mogelijkheden. Het betreft met name een aanbod dat onderscheidend is van en aanvullend op andere aanbieders is. Het nog meer op maat maken van het huidige aanbod, taalonderhoud en voortzetting dan wel uitbouw van maatjesprojecten zijn daarbij belangrijke speerpunten.
- Het verder ontwikkelen en uitbreiden van activiteiten op het gebied van advies**,** expertise en kennisoverdracht, waarbij vooral zal worden ingezet op het belang van integrale aanpak en afstemming en het programmatisch werken over meerdere jaren.
- Het starten bij andere gemeenten in de regio met een gefaseerd aanbod, zowel uitvoerend en/of adviserend.
- Het versterken van de integrale toepassing van ICT in het aanbod van Taal aan Zee.
- Het realiseren van toereikende huisvesting ten behoeve van de continuïteit en de mogelijke uitbreiding van het aanbod.
- Het (nog) beter op de politieke agenda krijgen van het werk van Taal aan Zee, onder meer door het leveren van bijdragen aan de jaarplannen, die in het kader van de Haagse Educatieve Agenda 2018-2022 worden gemaakt.
- Realisatie van een meerjarig beleidsplan/beleidsspeerpunten voor Taal aan Zee.

Deze ambities én ontwikkelingen op het gebied van onder meer een sluitend taal- en opleidingsaanbod, een nieuwe gemeenteraad en nieuw college en de voornemens van het Rijk om de regie op inburgering terug te leggen bij gemeenten, waren in 2018 leidraad voor de door Taal aan Zee zelf ontplooide activiteiten en die samen met andere partners. Hierna volgt een schets van de ontwikkelingen, activiteiten die in 2018 van belang waren en de rol die Taal aan Zee daarin had. Een deel van de bovengenoemde ambities is hierin terug te vinden. In deel 2 geven we een overzicht van de educatieve activiteiten van Taal aan Zee zelf en daarin bovengenoemde gerealiseerde ambities.

"Docenten luisteren naar de studenten. Hier komen de mensen niet voor geld, vanuit het hart."

Cursist Mohtaram

"Ik ontwikkelde me hier. Leerde de taal steeds beter via de gratis taalles bij Taal aan Zee en uiteindelijk mocht ik zelfs naar het mbo."

Sahar, oud-cursist van Taal aan Zee
tijdens campagne "Bakkie doen"
van Vluchtelingenwerk

1.2.1 Een sluitend taal- en opleidingsaanbod

Taal aan Zee heeft als coördinator van het Taalketenoverleg al jaren een belangrijke rol in het verbinden van (taal)organisaties en het realiseren van een aansluitende Haagse taalketen. Sinds oktober 2017 wordt hieraan gewerkt middels de Taalketenaanpak. De organisaties ROC Mondriaan Taal+ school (hierna te noemen: Mondriaan), Taal aan Zee, Xtra, Bibliotheek (met als onderdeel het Taalhuis) vormen de kerngroep van de Taalketen en hebben een actieve en uitvoerende rol in de realisatie van de wijkaanpak. Ook Lezen & Schrijven maakt deel uit van de kerngroep, maar heeft geen direct uitvoerende rol.

Uitgangspunt van de aanpak is het uitbouwen en versterken van het taalbeleid als integraal onderdeel van beleidsterreinen in het sociaal domein (jeugd, zorg, welzijn, sociale zaken). Met een gezamenlijke inspanning van de gemeentelijke diensten (OCW en SZW), de stadsdelen en de taalketenpartners is het zaak het bereik van laaggeletterden te vergroten. Dit moet leiden tot een passend taalaanbod op maat door professionele taalaanbieders en vrijwilligersorganisaties in de wijk en in de stad.

Elementen van de aanpak zijn een gezamenlijke taskforce van taalketenpartners en OCW en SZW en taalplatforms per wijk. Tevens zijn continuïteit en groei van het aanbod bij de taalpartners voorwaarden. Andere elementen zijn de mogelijkheid voor alle taalvrijwilligers in Den Haag om aan de basistraining taalvrijwilligers deel te nemen en uitbreiding van de DigiTaalPunten van de Bibliotheek.

Taal aan Zee heeft als specifieke taken in de aanpak het coördineren, voorzitten en verslagleggen van de Taskforce-bijeenkomsten, het verzorgen van de basistraining voor alle Haagse taalvrijwilligers en deelname aan de taalplatforms in de wijken. Daarnaast kan er vanuit de reguliere subsidie extra aanbod in de Taalketenaanpak-wijken worden gedaan als dat nodig is.

De activiteiten zijn in oktober 2017 met een bescheiden budget van € 200.000 gestart in stadsdeel Laak en de wijken Moerwijk en Mariahoeve en konden in 2018 worden voortgezet met een budget van € 500.000.

Taal aan Zee organiseerde in 2018 33 trainingsbijeenkomsten voor in totaal 152 taalvrijwilligers van diverse organisaties.

Tevens werd deelgenomen aan de taalplatforms in Moerwijk en Laak. Het platform in Mariahoeve is door omstandigheden bij Xtra in 2018 niet goed van de grond gekomen.

Verder heeft Taal aan Zee twee Taskforcebijeenkomsten georganiseerd met de volgende inhoud:

Eerste bijeenkomst:

- Stand van zaken bij gemeentelijke afdelingen m.b.t. communicatie over de taalketenaanpak.
- Presentatie herkennen en doorverwijzen laaggeletterden, door Ton Nieuwenhuis (Projectleider Doe weer mee, ROC Mondriaan).
- Ambitie vier van de Haagse Educatieve Agenda (HEA): Onderwijs dat bijdraagt aan de economie van de stad. Wat betekent dit voor de Taalketenaanpak?

Tweede bijeenkomst:

- Presentatie visie en ambitie gemeente Den Haag m.b.t. bestrijding laaggeletterdheid door Iris Kramer (OCW Onderwijsbeleid).
- Bespreken van de vervolgstappen om de ambitie te realiseren. De eerste stappen naar een meer integrale aanpak van taalachterstanden zijn gezet zowel binnen de gemeente als in de samenwerking met de taalketenpartners. Hoe wordt hier voortgang aan gegeven en wat is de rol van de Taskforce?

Na de tweede bijeenkomst heeft de gemeente aangegeven eerst intern verder te willen praten over het taalbeleid. In het coalitieakkoord van het nieuwe College is het volgende opgenomen: het slimmer organiseren van taalonderwijs, tegengaan versnippering en verhogen effectiviteit met een taakstelling (bezuiniging) van € 500.000 per jaar. Er werd gestart met een inventarisatie van het Haagse Taallandschap door drie wethouders, t.w. Saskia Bruines (Onderwijs, Kenniseconomie, Internationaal), Rachid Guernaoui (Financiën, Integratie en Stadsdelen) en Bert van Alphen (Sociale zaken, Armoedebestrijding, Maatschappelijke opvang). Bij deze wethouders heerste het idee dat er (te) veel is op taalgebied, dat het versnipperd is en dat goed onderzocht moet worden waar de financiën naartoe gaan en of het niet efficiënter kan. Ook de wijziging op de Wet Inburgering 2013 waarbij de regie op de inburgering vanaf 2020 weer teruggaat naar de gemeenten is hierin meegenomen.
De kerngroep van de taalketen is gevraagd om toelichting te geven op de huidige taalinfrastructuur en de taalketenaanpak in een bijeenkomst met ambtenaren van SZW en OCW. Een bijeenkomst van het Taalketenoverleg in oktober moest helaas worden afgeblazen omdat de gemeente nog niets kon zeggen over de inzet van de middelen voor taal vanaf 2019. De taalketenpartners zijn vanaf januari 2019 weer verder in gesprek gegaan met wethouder Guernaoui en ambtenaren, o.a. via stadsbijeenkomsten over inburgering en taal. We gaan ervan uit dat de wethouders in het voorjaar met een samenhangend beleidsplan komen, waarin de taalketenaanpak en de nieuwe manier van inburgeren op elkaar aansluiten en waarin gebruik wordt gemaakt van de huidige taalinfrastructuur en de bij de formele en nonformele taalorganisaties aanwezige expertise.
In de Week van de Alfabetisering organiseerde de kerngroep een miniconferentie voor de taalketenpartners en anderen over laaggeletterdheid en werd de taalketenaanpak gepresenteerd (zie de foto's).

1.2.2 Taal aan Zee in de regio

Als sinds een aantal jaren heeft Taal aan Zee de ambitie om in andere gemeenten in de regio met een aanbod te starten, zowel uitvoerend en/of adviserend. In 2018 konden we deze ambitie eindelijk voorzichtig gaan waarmaken dankzij een driejarige bijdrage van het Oranje Fonds voor het uitbreiden van onze spreekvaardigheidstrajecten voor asielzoekers en vluchtelingen. We zijn in het AZC Rijswijk gestart met een groep voor asielzoekers. In Rotterdam hebben we een

aanbod verzorgd bij het schakeljaar en het Taal- & Trainingscentrum van de Erasmus Universiteit en bij de stichting Hoedje van Papier.

1.2.3 Taal aan Zee op de politieke agenda

In 2018 waren de gemeenteraadsverkiezingen en traden een nieuwe gemeenteraad en college van b en w aan. Taal aan Zee heeft in juni alle raadsfracties en het College een mail gestuurd met felicitaties en een uitnodiging om op werkbezoek te komen. Bij de mail zat een notitie met een aantal speerpunten die wij bij Raad en College onder de aandacht wilden brengen:

- Een volwaardige plek voor nieuwkomers in Den Haag.
- Een integrale aanpak laaggeletterdheid en taalachterstanden.
- Taal leren, taal toepassen en taal onderhouden.
- Taal aan Zee als kenniscentrum.

Naar aanleiding van deze mail zijn achtereenvolgens wethouder Saskia Bruines in juni (foto linksboven) en wethouder Rachid Guernaoui in oktober (foto linksonder) op werkbezoek geweest. Met wethouder Bruines is o.a. gesproken over meerjarige subsidie, voortzetting van het taalmaatjesproject en de rol van Taal aan Zee in de Haagse taalketen. Bij een bezoek aan een van de lesgroepen heeft zij met cursisten gesproken over de problemen die zij ondervinden om aansluiting te krijgen op het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt, de kwaliteit van de inburgeringstrajecten en de problemen voor hoogopgeleide statushouders om te kunnen studeren als zij boven de 27 jaar zijn.
Met wethouder Guernaoui is vooral gesproken over de rol die Taal aan Zee als nonformele educatieve organisatie kan spelen in de nieuwe manier van inburgeren. Daarnaast was er regelmatig contact met gemeenteraadsleden van diverse fracties.

1.2.4 Taalcoaching op de landelijke agenda

Samen met Het Begint met Taal (HBT), de landelijke belangenorganisatie voor vrijwillige taalcoachingsorganisaties waar Taal aan Zee bij aangesloten is, zetten we ons in om het belang van taalcoaching op de politieke agenda te krijgen. In 2018 heeft HBT zich vooral hard gemaakt om taalcoaching door vrijwilligers - als bewezen effectieve vorm van non-formele educatie - op te nemen in de Inburgeringswet, met de daarbij horende financiële voorzieningen. Door als gemeente formele educatie altijd te verbinden met taalcoaching leren inburgeraars de Nederlandse taal sneller, hebben zij meer contacten met Nederlanders en versnelt hun participatie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Nu werken formele taalaanbieders en taalcoachorganisaties doorgaans los van elkaar. Met als gevolg dat de inburgeraars zelf op zoek moeten naar taalcoachaanbod, er geen inhoudelijke aansluiting is tussen hetgeen op school geleerd wordt en door de taalcoach geoefend wordt, en er te weinig taalcoachaanbod is door gebrek aan financiering.

Het belang van deze combinatie, dus een optimaal samenspel van professionals en vrijwilligers, onderschrijven ook UAF, VNG, Divosa, BVNT2, MBO Raad, NUT, Oval, NRTO en G40 in een gezamenlijke brief met HBT van 2 juli 2018 aan de Tweede Kamer.
Op 1 april 2019 hebben we samen met HBT en de collega-taalcoachingsorganisaties uit Amsterdam en Utrecht minister Koolmees voor een werkbezoek te ontvangen bij Taal aan Zee. We hebben hem aan de hand van praktijkvoorbeelden het belang van vrijwillige taalcoaching laten zien.

1.2.5 Meerjarenbeleid Taal aan Zee

Binnen het bestuur van Taal aan Zee is in 2018 de wenselijkheid uitgesproken om een actueel toekomstscenario voor de organisatie in de komende jaren te schetsen. Met dit hernieuwde beeld voor de toekomst kunnen zowel op de korte als de wat langere termijn een aantal stappen gezet worden.
Op de korte termijn kunnen wij voor de Haagse gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Den Haag aangeven op welke beleidsspeerpunten Taal aan Zee zich de komende periode wil gaan richten.
Op de wat meer langere termijn kan dit toekomstbeeld worden gebruikt bij de jaarlijkse beleidsdagen van Taal aan Zee en bij de koers van Taal aan Zee in relatie tot ketenpartners en de gemeenten in de regio.
Om een begin te maken met het toekomstscenario van Taal aan Zee zijn twee leden van het bestuur gestart met interviews met de leden van het bestuur en de directeur.
Het daaruit voortgekomen stuk vormde de basis om met een werkgroep bestaande uit bestuursleden en betaalde medewerkers verder te gaan. Er is in oktober een meedenk-bijeenkomst georganiseerd voor alle vrijwilligers waarin een document werd voorgelegd met een aantal toekomstscenario´s. De uitkomsten daarvan zijn meegenomen naar de beleidsdag in november (zie foto's). Aan de hand van de bevindingen op de beleidsdag is het concept-meerjarenbeleidsplan geschreven dat in de bestuursvergadering van maart 2019 is vastgesteld. In deel 6, Blik op de toekomst, gaan we in op de inhoud.

Deel 2 Het educatieve aanbod

2.1 Doelgroepen

2.1.1 Het bereik

Een cijfermatig beeld van de doelgroepen in 2018:

Totaal bereik in 2018	
Totaal aantal cursisten en deelnemers, inclusief projecten	**1669**
Vanuit reguliere subsidie gemeente:	
• **Aantal asielzoekers en vluchtelingen (cursisten en deelnemers Centraal)**	769
• **Aantal geïsoleerde deelnemers in de wijk**	187
• **Aantal deelnemers Taal in de bibliotheek**	250
Totaal regulier	**1206**
Aantal deelnemers projecten	
• **Uitbreiding spreekvaardigheidsgroepen (Oranje Fonds)**	175
• **Taal & Toekomst (Het Begint met Taal)**	13
• **Voel je goed! (Stichting Lezen & Schrijven)**	21
• **Gezonde Taal**	11
• **Tel mee met Taal**	118
• **Taalmaatjes extern**	125
Totaal aantal deelnemers projecten	**463**

Opmerkelijk

In 2018 zijn 1206 cursisten en deelnemers bereikt binnen de reguliere financiering van de gemeente.
In 2018 zijn in totaal 1669 deelnemers en cursisten bereikt.
Dit bereik is inclusief alle projecten die zijn gefinancierd met projectmiddelen en fondsen.
Dit is het hoogstbereikte aantal sinds de oprichting van Taal aan Zee in 2014.

De aanmelding van asielzoekers en vluchtelingen voor het centrale aanbod vindt plaats tijdens het wekelijkse spreekuur op dinsdagochtend. Er wordt een intakegesprek gehouden, waar nodig een intaketoets afgenomen en waar mogelijk direct geplaatst in het meest passende aanbod. Ook wordt tijdens dit spreekuur verwezen naar andere (taal)aanbieders. Werving voor deze doelgroep vindt nauwelijks plaats; men weet ons te vinden via zittende cursisten, mond-tot-mondreclame en doorverwijzing door instellingen zoals VluchtelingenWerk.

Met de extra middelen die we ook in de eerste helft van 2018 van de gemeente Den Haag ontvingen, konden we het aantal cursisten en groepen het gehele cursusjaar 2017-2018 blijven bedienen. We hebben onze wachtlijst daarmee voor het grootste deel kunnen wegwerken. Na de zomervakantie nam het aantal aanmeldingen zoals verwacht af. Opvallend was dat met name de Eritrese cursisten (tot dan de grootste groep) zich niet opnieuw aanmeldden.

Met een totaal aantal cursisten van 769 en een (gemiddeld) aantal cursistplaatsen van 567 in de eerste helft van 2018 en 519 in de tweede helft van 2018, hebben we ruimschoots onze in de subsidieaanvraag naar de gemeente aangegeven prognose gerealiseerd.

Geïsoleerde anderstalige vrouwen en mannen komen niet zomaar bij ons terecht. Het zijn vaak kwetsbare mensen met bijvoorbeeld (chronische) lichamelijke en/of psychische klachten, sociale problemen, trauma's, de zorg voor een ziek of gehandicapt familielid, een groot gezin of een combinatie van deze factoren.
Intensieve werving en voorlichting aan verwijzers is nodig om in contact te komen met deze moeilijk bereikbare groep. Taal aan Zee was dit jaar voor de werving van deelnemers aanwezig op onder andere: informatiemarkt Internationale Vrouwendag Den Haag, participatiemarkt Schilderswijk in De Mussen, Wereldreis door eigen stad (Taal aan Zee samen met Mondriaan), Schilderswijkfestival, Bevrijdingsfestival op het Malieveld, Escampfestival in het Zuiderpark, het Chinees Maanfeest bij de Chinese Brug en Taalmarkt in de Centrale Bibliotheek.
Voorlichting over de thuislessen werd onder andere gegeven aan medewerkers van CJG Centrum, stagiaires van Spel aan Huis en de VoorleesExpress. Flyers werden verspreid op strategische plekken waar (familie en bekenden van) de doelgroep komt.

Een lestraject aan huis of in de buurt begint met een lesaanvraag die binnenkomt via ons brede netwerk. **Er kwamen 167 nieuwe lesaanvragen binnen dit jaar.**

Opmerkelijk

De meeste van de 167 nieuwe lesaanvragen voor thuisles en groepsles in de wijk komen in 2018 binnen via familie.

De top drie van doorverwijzers:
1. Particulier (20%)
2. Onderwijs (16%)
3. CJG (10%)

Voor 2018 was de prognose dat er 95 tot 115 deelnemers thuisles zouden krijgen en 90 tot 110 deelnemers groepsles. Er kregen uiteindelijk 64 vrouwen en 8 mannen les aan huis en 110 vrouwen en 5 mannen les in een groepje. Het lagere aantal thuislessen heeft vooral te maken met een tekort aan vrijwilligers. In de loop van 2018 bleek het steeds lastiger om thuistaalcoaches te werven waardoor lesaanvragers langer op de wachtlijst stonden. Aan het eind van het jaar stonden er nog 30 aanvragers op de wachtlijst.
Na de lesaanvraag bekijkt een speciaal opgeleide vrijwilliger tijdens een intakegesprek

bij de lesaanvrager thuis of thuisles het juiste traject is of dat zij/hij toch in staat is om buitenshuis les te krijgen. Van alle intakes konden **in 2018 45 personen gericht doorverwezen** worden naar ander (taal)aanbod.
De unitcoördinator behandelt de lesaanvragen die voor een les in een groepje binnenkomen (meestal via een basisschool of wijkcentrum). Zij doet ook de aanmeldingsgesprekken op de leslocatie en is contactpersoon voor de deelnemers van de groepsles, de taalcoaches en de leslocatie.

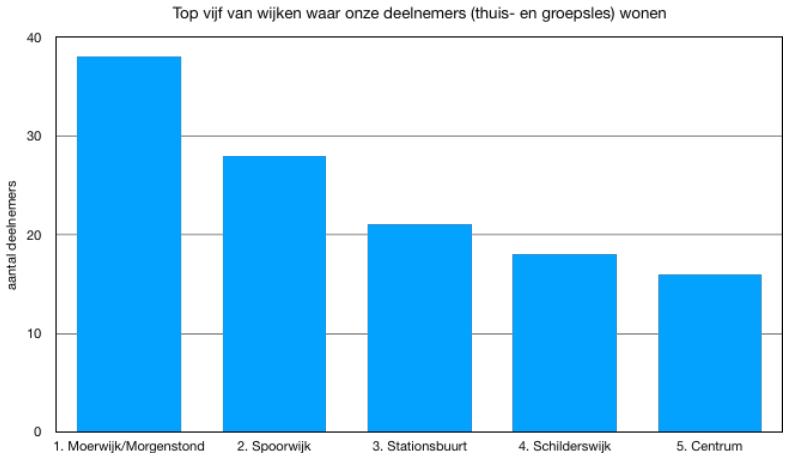

2.1.2 Kenmerken doelgroepen

Top tien landen van herkomst totaal (57)		
1. Syrië	233	24%
2. Eritrea	165	17%
3. Iran	88	9%
4. Afghanistan	82	9%
5. Turkije	81	8%
6. Irak	47	5%
7. Somalië	29	3%
8. Marokko	25	3%
9. Nigeria	20	2%
9. Soedan	20	2%
10. Bulgarije	14	1%
Overig	152	16%
Totaal aantal cursisten en deelnemers	956	100%

Opmerkelijk

De meeste deelnemers die thuisles of groepsles kregen woonden in Moerwijk/ Morgenstond. Nieuw in de top vijf is Spoorwijk.

Opmerkelijk

De Syrische vluchtelingen vormen nu de grootste groep die les krijgt bij Taal aan Zee, gevolgd door de Eritreeërs die jarenlang op de eerste plek stonden.

Nieuw in de top vijf is Turkije. De meeste deelnemers in de wijk komen oorspronkelijk uit Turkije. Zij hoeven niet in te burgeren en komen zo bij Taal aan Zee terecht voor Nederlandse les.

Top vijf landen van herkomst asielzoekers/vluchtelingen (43)		
1. Syrië	221	29%
2. Eritrea	160	21%
3. Iran	87	11%
4. Afghanistan	74	10%
5. Turkije	47	6%

Top vijf landen van herkomst geïsoleerde vrouwen (33)		
1. Turkije	34	18%
2. Marokko	24	13%
3. Nigeria	18	10%
4. Bulgarije	13	7%
5. Syrië	12	6%

Opmerkelijk

73 % van de cursisten en deelnemers is jonger dan 40 jaar.

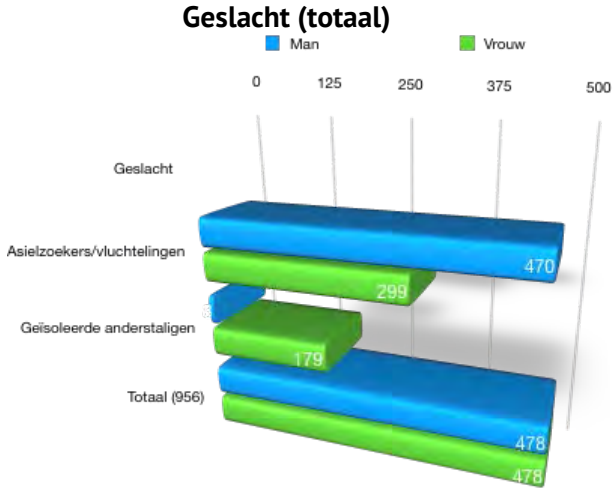

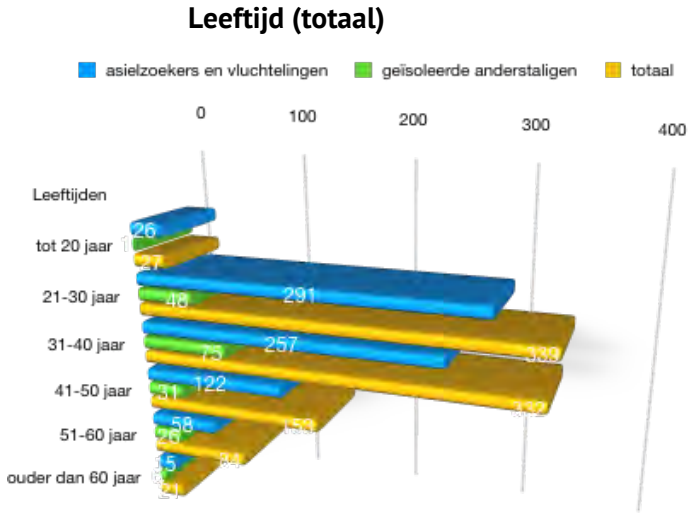

2.2 Het aanbod

Het reguliere aanbod van Taal aan Zee bestaat uit groepsgewijze en individuele trajecten Nederlandse taal (NT2), trajecten Engels en ICT (digitale vaardigheden), begeleiding en ondersteuning, deels op onze centrale locatie Brouwersgracht 50, deels bij deelnemers thuis en op verschillende locaties in Den Haag. Daarnaast voerden we in 2018 een aantal specifieke projecten uit, vaak in samenwerking met andere organisaties.

2.2.1 Groepsgewijze trajecten Nederlands als Tweede taal (NT2)

- **Groepswijze trajecten NT2 voor asielzoekers/vluchtelingen**

Cursisten krijgen op onze centrale locatie 2 dagdelen per week NT2-les in een groep niveauverhoging en daarnaast 1 dagdeel spreekvaardigheid. De groepen worden gevormd op basis van het niveau NT2 en leertempo. Er wordt gewerkt met basismethodes en zeer divers aanvullend materiaal. Tussentijds wordt de voortgang gemeten met door onszelf ontwikkelde leerstofafhankelijke toetsen en aan het eind van de methode of cursusjaar met de leerstofonafhankelijke toets VNT2.

Niet alleen aandacht voor ***wat*** leer ik, maar vooral ook ***hoe*** leer ik, blijft voor Taal aan Zee belangrijk. Ook in 2018 hebben we hier volop op ingezet met workshops en materialen, opdat cursisten leervaardiger worden en hun perspectief op vervolgmogelijkheden groeit. Voor de docenten is in dit kader een training lesopbouw/werkvormen ontwikkeld.

> *"Iedereen hier is vriendelijk mooi."*
>
> Cursist Mina

Buitenschools leren heeft onze voortdurende aandacht. Toepassing van de geleerde taal in de alledaagse praktijk door cursisten is vaak zeer beperkt. We blijven dit stimuleren door buitenschoolse opdrachten te koppelen aan de lesmethodes en de inzet van het aanbod Taalmaatjes.

Cursisten die wat taal leren betreft aan hun plafond zitten, bieden we in uitstroomgroepen een programma van een aantal maanden, waarin we (naast de Nederlandse les) aandacht besteden aan mogelijkheden om buiten een lessituatie de geleerde taal te onderhouden. Daarnaast is er de mogelijkheid om de lessen spreekvaardigheid te blijven volgen.

- **Groepsgewijze trajecten NT2 les in de wijk**
  Les op maat in een klein groepje dichtbij huis

Taal aan Zee heeft een speciaal aanbod voor anderstalige vrouwen en mannen die door omstandigheden nog niet aan reguliere educatie kunnen deelnemen. Deze anderstaligen krijgen maximaal een jaar les (doorgaans twee keer per week twee uur) in een klein groepje (maximaal 8 anderstaligen) op een vertrouwde locatie in de buurt, bijvoorbeeld de school van de kinderen. In de groepslessen zit de grote meerderheid tussen niveau A0 (zeer laag) en A1 in, met een enkele uitzondering richting A2.

Taal aan Zee biedt deze lessen aanvullend op het educatieve aanbod dat er in wijken is. Het is bedoeld voor vrouwen die nog niet kunnen meedoen aan bijvoorbeeld een Taal in de Buurt-groep of een lesgroep van Mondriaan omdat het niveau van het Nederlands nog te laag is of zij zich niet kunnen concentreren in een grote groep. Ook biedt Taal aan Zee lestrajecten op bijzondere locaties zoals bij SHOP (hulp en opvang prostitutie en mensenhandel) of Stichting Wende (dat hulp en opvang biedt aan iedereen die betrokken is bij huiselijk geweld of in de problemen is geraakt).

Opmerkelijk

Bijzondere lessen In de wijk

Ervaringsdeskundigen van Stichting Mammarosa gaven voorlichting over borstkanker aan een lesgroep van Taal aan Zee in Buurtcentrum Parada. Zij gaven heldere uitleg in eigen taal zodat alle deelnemers de informatie en het belang van een borstonderzoek begrepen en hieraan willen deelnemen.

In 2018 is aan dertien kleine groepen Nederlandse les gegeven op de volgende locaties: SHOP (Centrum/ twee keer een inloopgroep), stichting Wende (Moerwijk/ inloopgroep), basisschool Grote Beer (Moerwijk/een groep), RK basisschool Jeroen (Spoorwijk/vier groepen), Buurtcentrum

Parada (Stationsbuurt/twee groepen speciaal voor vrouwen die nog niet mee kunnen doen aan de andere taalgroepen bij Parada) en Basisschool De drie Linden (Valkenbos/een groep).
Er zijn dit jaar ook twee groepen in Mariahoeve gestart in het Kerkgebouw van de https://www.facebook.com/rccgbtsdenhaag/. Dit zijn vrouwen én mannen die in samenwerking met Mondriaan les krijgen op twee avonden.

- **Taal in de bibliotheek**

Taal in de bibliotheek is een samenwerking tussen Bibliotheek Den Haag en Taal aan Zee. Anderstaligen kunnen in steeds meer bibliotheken in Den Haag met een taalcoach van Taal aan Zee oefenen om nog beter Nederlands te leren spreken. Het is gratis en de anderstalige hoeft zich niet van tevoren aan te melden. Taal aan Zee zorgt voor de werving en begeleiding van de vrijwilligers. Ook zorgt Taal aan Zee voor de coördinatie samen met de programmaleider Laaggeletterdheid van Bibliotheek Den Haag.

In 2018 zijn er 5 nieuwe locaties bijgekomen; 3 daarvan zijn gestart in het kader van de taalketenaanpak in de aandachtswijken Mariahoeve, Moerwijk en Spoorwijk en vinden plaats in een wijkcentrum. Anderstaligen kunnen iedere werkdag ergens in een Haagse bibliotheek Nederlands spreken oefenen.
In 2018 zijn er 29 nieuwe taalcoaches aan de slag gegaan; aan het eind van 2018 waren er ruim 50 taalcoaches van Taal aan Zee actief bij Taal in de bibliotheek in 14 bibliotheken. In 2018 hebben wekelijks 250 deelnemers gebruik gemaakt van deze activiteit. Het is duidelijk dat er grote behoefte is aan laagdrempelige activiteiten op het gebied van taalonderhoud en conversatie.

2.2.2 Individuele trajecten NT2

- **Les op maat aan huis (In de wijk)**

Taal aan Zee is de enige organisatie in Den Haag die de mogelijkheid van thuisles aanbiedt. Betrokken vrijwilligers komen achter de voordeur van kwetsbare en voor andere instanties soms "onzichtbare" vrouwen. Taal aan Zee is daarmee de eerste schakel in de taalketen. De vrouwen (en soms een

Opmerkelijk

Nesrine wint Aanmoedigingsprijs

Op woensdag 18 april vond het jaarlijkse Lentefeest plaats voor leskoppels en lesgroepjes van anderstalige vrouwen die Nederlandse les krijgen bij Taal aan Zee In de wijk. Deze keer was het feest in Scheveningen.
In restaurant OpZee op de Pier werd de Aanmoedigingsprijs 2018 uitgereikt aan Nesrine Kaan (31) uit Syrië. Het geldbedrag (van maximaal € 750) kan zij goed gebruiken om verder Nederlands te leren. Nesrine is een mooi voorbeeld van een vrouw die ondanks haar moeilijke omstandigheden hard werkt aan een zelfstandig leven in Nederland.

man) kunnen door hun persoonlijke situatie (nog) niet deelnemen aan reguliere educatie of activiteiten buitenshuis. De lestrajecten In de wijk worden één op één gegeven bij de vrouwen thuis (twee uur per week) en hebben als doel het vergroten van de zelfredzaamheid.
Onder (zelf)redzaamheid verstaan wij: dat iemand zelfstandig in staat is contact te leggen in de Nederlandse taal en participeert in de Nederlandse samenleving. De meeste deelnemers die thuis les krijgen hebben een zeer laag taalniveau. Binnen alle trajecten staan luister- en spreekvaardigheid centraal. Door de les op maat (afgestemd op hun behoeften en mogelijkheden) en de individuele aandacht verbeteren anderstalige geïsoleerde vrouwen (en mannen) hun taalvaardigheid en worden zij zelfredzamer. Binnen maximaal een jaar (de maximale duur van een traject aan huis) worden vaak goede resultaten bereikt en in een beperkt aantal uren per week.
Tijdens het jaar les wordt toegewerkt naar een vervolgactiviteit buitenshuis. De deelnemers zetten hun eerste (noodzakelijke) stap naar zelfredzaamheid, verdere participatie, emancipatie en integratie.

- **Taal op Maat voor asielzoekers/ vluchtelingen (TOM-i en TOM-g)**

Naast de groepsgewijze trajecten NT2 speelt Taal aan Zee in op specifieke taalvragen van asielzoekers/vluchtelingen. In een individueel traject (TOM-i), krijgt de cursist een traject dat geheel is afgestemd op haar/zijn taalvraag. Na een uitgebreide intake wordt de cursist gekoppeld aan een docent die met een individueel lesplan aan de slag gaat voor maximaal 6 maanden. Tussentijds wordt geëvalueerd en worden doelen waar nodig bijgesteld. Verlenging met nogmaals 6 maanden is mogelijk.

Cursisten met een vergelijkbare vraag van hetzelfde niveau worden in kleine groepjes TOM-g samengebracht. In 2018 hebben we besloten Taal op Maat opnieuw vorm te geven in nog specifiekere individuele trajecten, meer kleine groepjes op specifieke vaardigheid, leesclubs, huiswerkbegeleiding en onder begeleiding oefenen met (digitale) taalprogramma's, taalonderhoud en uitstroomprogramma's.
Ook hier krijgen schoolse vaardigheden en leren leren de volle aandacht. Denk aan zelfstandig werken, plannen van huiswerk, leerstrategieën, gebruik maken van digitale leermiddelen.

Zo hebben we cursisten de gelegenheid geboden om onder begeleiding gebruik te maken van het Open Leer Centrum om extra te oefenen in een digitale leeromgeving en/of met hun huiswerk aan de slag te gaan. Helaas zijn we hiermee weer gestopt wegens gebrek aan belangstelling. We beraden ons nog op een andere, wellicht meer succesvolle aanpak.

We zijn ondertussen wel succesvol gestart met de uitbreiding van groepjes Taal op Maat (in 2018 met 51 cursisten). Voor cursisten die zich willen aanmelden voor dit extra aanbod, hebben we een tweede spreekuur ingesteld op donderdag van 16.15 tot 17.15 uur.
De individuele trajecten Taal op Maat zijn verder afgenomen in 2018; er was weinig vraag naar werkelijk specifieke taalondersteuning.

2.2.3 Engels

Asielzoekers/vluchtelingen volgen om diverse redenen een cursus Engels. Om beter toegerust te zijn voor studie of arbeidsmarkt of vanuit een sociaal motief. Het aanbod Engels is beperkt van omvang (vier groepen op vier opeenvolgende niveaus van 2,5 uur per week) en is voor veel cursisten een keuzevak naast een cursus NT2. Het niveau Nederlands moet minimaal 'op weg naar A2' zijn om mee te doen met een cursus Engels.

We zien dat voor het volgen van opleidingen steeds vaker kennis van het Engels nodig is. Bij hen die al enige kennis van het Engels hebben, is deze weggezakt in de periode van vluchten, settelen in een nieuw land en met het leren van een nieuwe taal. Anderen willen/moeten aan de basis beginnen.

2.2.4 ICT

In een steeds meer gedigitaliseerde omgeving is het van belang dat mensen voldoende digitaal vaardig zijn, hetzij in de dagelijkse praktijk, hetzij in het kader van een vervolgopleiding en/of werk. Daarom bieden wij op twee dagdelen van 2,5 uur per week de mogelijkheid aan asielzoekers/vluchtelingen om te werken aan hun computervaardigheden. Dit doen zij zelfstandig onder begeleiding van twee à drie docenten. Gestart wordt met een uitgebreide intake en op basis daarvan wordt een programma bepaald. Halfjaarlijks wordt dit traject geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Opmerkelijk

In groepslessen en thuislessen werd gebruik gemaakt van het door Taal aan Zee ontwikkelde lesmateriaal voor de Gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Door de duidelijke uitleg en opdrachten was dit een manier om de verkiezingen helder en begrijpelijk te maken voor de cursisten en deelnemers.

"Taal aan Zee is het beste. Ik verwacht dat als ik in een andere stad woon, vind ik meer problemen om de taal te leren. Taal aan Zee van mijn hart vol waardering en dankbaarheid."

Cursist Sonya

Opmerkelijk

Taalcoaches voor blinde en slechtziende migranten

Sinds dit jaar is er een nieuwe doelgroep bij Taal aan Zee.
Enkele slechtziende migranten zijn gekoppeld aan taalcoaches die door middel van een training "Train de Trainers" bekend zijn met de problemen, hulpmiddelen en benodigde aanpassingen in de begeleiding van migranten met een visuele beperking. Stichting Beter Zien Anders Kijken van Tonny van Breukelen helpt ons met deze Nederlandse taallessen.

2.2.5 Projecten

2.2.5.1 Taal-aan-Zee-maatjes

Aanleiding
Vanaf 1 januari 2018 tot 1 juli 2018 stelde de gemeente weer budget beschikbaar om het Taal-aan-Zee-maatjesproject te continueren. De afspraak was dat we tot 1 juli 100 bestaande koppels zouden begeleiden en 25 tot 50 nieuwe koppelingen zouden maken.
In april 2018 werd een verlenging toegezegd tot 31 december 2018 met de afspraak om nog eens 100 nieuwe koppelingen te maken. In totaal zou dat 150 nieuwe koppelingen betekenen.

Resultaat
In werkelijkheid zijn er nog 110 koppels begeleid die in 2017 gestart waren en zijn er in 2018 in totaal **172 koppels** succesvol gematcht. De taakstelling is dus zeer ruim gehaald.

"Ik heb een geweldig nieuws: we hebben de verblijfsvergunning gekregen, als de hele familie! :))

Als je de vergunning krijgt dan wordt dan iedereen bereid om je te helpen. Maar jij en Taal aan Zee hebben ons geholpen toen wij geen vergunning hadden. Dat vind ik vooral belangrijk voor ons! Nogmaals bedankt daarvoor ☺"

Deelnemer Mustapha in mail aan coördinator Annemarie

Samenwerking met SZW
Per 1 januari 2018 ontving het Taal-aan Zee-maatjesproject geen aparte subsidie meer vanuit OCW om de aanmeldingen speciaal vanuit de afdeling SZW te verwerken.
Met de afdeling SZW werd echter wel een intensief contact onderhouden. Maandelijks stuurde de coördinator een overzicht van de verschenen cliënten vanuit SZW op het spreekuur, of deze personen in aanmerking kwamen voor een taalmaatje en/of verder werden doorverwezen binnen aanbod van Taal aan Zee.
Er werden duidelijke afspraken gemaakt met SZW over hoe geïnteresseerde statushouders zich konden aanmelden en aan welke voorwaarden zij moesten voldoen. Voor de doorverwijzing werd een speciale uitnodigingbrief ontwikkeld die consulenten konden gebruiken en meegeven aan hun cliënt. Consulenten SZW konden te allen tijde bij de coördinator de status van een aanmelding opvragen.

Resultaat deelnemers SZW
In totaal zijn er **74 koppelingen** voor SZW gemaakt, waarvan 34 van januari tot juni en 40 van juli tot december.

Doordat Taal aan Zee een breed aanbod heeft voor vluchtelingen, konden statushouders die (nog) niet in aanmerking kwamen voor een taalmaatje (vaak vanwege een nog te laag taalniveau) tijdens het spreekuur direct doorverwezen worden naar ander, passend aanbod van Taal aan Zee, bijvoorbeeld spreekvaardigheid les vanaf A0. Ter plekke werd de statushouder dan geïnformeerd en uitgenodigd. Dit is o.a. middels een voorlichting bij het Dedicated Team Statushouders ook duidelijk gecommuniceerd met de SZW-consulenten. Zij wisten dat zij statushouders die in plaats van een taalmaatje nog wel extra taalondersteuning nodig hadden, door konden sturen naar het spreekuur. Op deze manier hebben we **40 statushouders** die door SZW waren doorverwezen alsnog passend aanbod kunnen bieden.

Aanpak
In de eerste twee maanden van 2018 konden geïnteresseerde deelnemers zich nog aanmelden middels een aanmeldformulier. Via het Taalketenoverleg waren alle taalpartners geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld hun eigen cursisten te informeren. Vervolgens werden potentiële deelnemers uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst werd duidelijk uitgelegd wat een taalmaatje is en werden er één-op-één intakegesprekken gevoerd.
Vanaf maart is ervoor gekozen wekelijks een Taalmaatjesspreekuur te organiseren voor geïnteresseerde deelnemers. Elke donderdagmiddag konden zij zich melden voor een intakegesprek. Hierdoor was een aparte aanmelding niet nodig en konden deelnemers zich direct op het spreekuur melden wanneer het hen uitkwam. Dit werkte voor alle partijen een stuk efficiënter.

Werving vrijwillige taalmaatjes
Via de reguliere wervingskanalen van Taal aan Zee werden vrijwillige taalmaatjes geworven. Daarnaast heeft de coördinator in september op de Haagse Hogeschool het project voor eerstejaarsstudenten European Studies gepitcht. Samen met een oud-eerstejaarsstudent die zelf taalmaatje is, werden de nieuwe studenten geïnformeerd over deze mogelijkheid van vrijwilligerswerk.
Hierna hebben in 2018 vijftien studenten gesolliciteerd en zich actief ingezet als taalmaatje.

Koppelingen
Na de intakegesprekken met zowel de deelnemers als de vrijwilligers maakte de coördinator op basis van verschillende factoren een zorgvuldige match. De deelnemer en de vrijwilliger werden samen uitgenodigd en door de coördinator aan elkaar voorgesteld. Na dit koppelingsgesprek spraken vrijwilliger en deelnemer zelfstandig verder af.

Opmerkelijk

In totaal waren in 2018 55 studenten actief als taalmaatje. Zij studeerden aan de Haagse Hogeschool, Hogeschool InHolland of een andere instelling voor hoger onderwijs.

Vervolg
In principe zijn er voor de resterende raadsperiode financiën beschikbaar voor Taal-aan-Zeemaatjes. Hiermee is de continuïteit en kwaliteit van het aanbod Taal-aan-Zee-maatjes gewaarborgd. Als deelnemers en vrijwilligers zich het hele jaar door kunnen aanmelden kan het project op een organische manier meebewegen en houd je een stabiel, hoog tempo in het aantal koppelingen dat gemaakt kan worden. Deze werkwijze waar Taal aan Zee eerder voor pleitte is een feit geworden.

2.2.5.2 Uitbreiding spreekvaardigheidsgroepen (Oranje Fonds)

Het Oranje Fonds steunt Taal aan Zee

Oranje Fonds

"Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen. Ik heb veel geleerd hoe ik kan spreken. Ik vind spreekles leuk en belangrijk, want ik wil Nederlandse mensen begrijpen. En als ik goed spreek, kan ik sneller werk vinden." zegt Ahmad die cursist Spreekvaardigheid is bij Taal aan Zee. Bij deze cursus leren vluchtelingen, asielzoekers en andere migranten beter Nederlands te spreken.

Taal aan Zee heeft in 2018 vervolgstappen gezet om ook in de regio asielzoekers en vluchtelingen te ondersteunen bij het spreken van de Nederlandse taal. Daartoe hebben wij op 13 oktober 2017 voor drie jaar financiering toegezegd gekregen van het Oranje Fonds.

Aanbod
Van januari 2018 tot en met december 2020 biedt Taal aan Zee extra groepsgewijze lessen spreekvaardigheid

NT2 aan op de centrale locatie in Den Haag en op andere locaties binnen en buiten Den Haag. Daarvoor wordt samengewerkt met diverse maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen.

We stellen jaarlijks 100-150 nieuwkomers uit regio Zuid-Holland in de gelegenheid om, onder begeleiding van een vrijwilliger, op hun niveau (A0 tot en met B2) te werken aan:

- het verbeteren van luister- en spreekvaardigheid;
- het vergroten van woordenschat;
- het toepassen van de taal in de praktijk.

Doelstelling
Door het aanbod spreekvaardigheid krijgen de deelnemers meer zelfvertrouwen in het spreken en zal het aangaan van contacten met Nederlanders worden vergroot, met als gevolg dat zij zelfredzamer worden en beter kunnen participeren in de Nederlandse samenleving.

Financiering
In het project (kosten begroot op € 187.806 voor drie jaar) wordt uitgegaan van cofinanciering uit eigen middelen en afnemende financiering van het Oranje Fonds (2018:
€ 50.000, 2019: € 35.000, 2020: € 20.000) gebaseerd op de prognose dat na één of twee jaar de projectkosten deels kunnen worden overgenomen door samenwerkingspartners.

Gerealiseerde activiteiten
In de aanloopfase van dit project zijn vanaf januari 2018 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Onderzoek taalbehoefte in de regio;
- Promotie aanbod via netwerk Taal aan Zee;
- Oriënterende gesprekken potentiële samenwerkingspartners.

Om zo goed mogelijk in te spelen op de behoefte van de deelnemers, hebben we per samenwerkende partij aanvullende afspraken gemaakt over de precieze invulling van de trajecten zoals bijvoorbeeld de inhoud en planning van het lesprogramma.

Vanaf mei 2018 zijn we op verschillende momenten trajecten gestart met een cursusduur die kan variëren van een aantal weken tot een jaar. De meeste trajecten worden aangeboden als aanvulling op de reguliere lessen (bijvoorbeeld bij de schakeltrajecten voor beroepsopleidingen of hoger onderwijs) of ter ondersteuning van een onderwijstraject NT2.

In 2018 hebben in totaal 175 cursisten deelgenomen aan de diverse lesgroepen.

Toekomst
In de komende maanden worden de verschillende trajecten geëvalueerd en zal Taal aan Zee in gesprek gaan met de samenwerkingspartners over het opzetten van nieuwe trajecten in de nabije toekomst.

2.2.5.3 Taal & Toekomst

Met financiële steun van het ING Fonds en landelijke koepelorganisatie voor vrijwillige taalcoaching Het Begint met Taal konden Taal aan Zee en Gilde Samenspraak 18 jonge nieuwkomers een taalcoachingstraject aanbieden in 2018.
In dit Taal & Toekomst traject wordt een jongere gekoppeld aan een getrainde vrijwilliger. Samen oefenen zij de

Nederlandse taal en spelen zij in op de leervraag van de jongere rondom stage, studie of werk.

Het programma helpt de jongere met:

- taalvaardigheid (taal voor op school, op werk en online);
- presentatievaardigheden (soft skills voor op school, werk en stage);
- sollicitatievaardigheden (gespreksvaardigheden tijdens een sollicitatie of videopitch);
- vergroten van hun netwerk (zowel fysiek als online).

Taal aan Zee is penvoerder in dit project en begeleidt 13 van de 18 koppels. Gilde Samenspraak is verantwoordelijk voor de 5 overige koppels.
In september 2018 zijn Taal aan Zee en Gilde Samenspraak gestart met de werving van vrijwilligers en deelnemers.

In oktober zijn 18 vrijwilligers getraind en in november zijn tijdens een feestelijke kick-off bijeenkomst de koppels gestart (zie foto).
In de groepsbijeenkomsten die tussentijds georganiseerd werden deelden de koppels hun ervaringen en laten de jongeren aan elkaar zien hoever ze zijn met het behalen van hun leerdoelen.
Met het project Taal & Toekomst heeft Taal aan Zee de mogelijkheid gekregen een doelgroep te bedienen die anders mogelijk tussen wal en schip dreigt te raken. Jongeren die al wat verder zijn qua taalontwikkeling maar die, vaak alleen, hun weg nog moeten zien te vinden in het Nederlandse onderwijs- en studiesysteem en bekend moeten raken met studievaardigheden. Juist ook jongeren met een niet-vluchtelingenachtergrond werden van harte uitgenodigd deel te nemen aan dit project. Gezien het feit dat ook na de uiterste aanmelddatum jonge nieuwkomers zich hiervoor blijven aanmelden, voorziet Taal aan Zee hier duidelijk in een behoefte.

2.2.5.4 Pilot-project Voel je goed! (Stichting Lezen & Schrijven)

Voel je goed! is een project van Stichting Lezen & Schrijven waar Taal aan Zee als partner aan heeft meegedaan. Het is een nieuwe werkwijze om laaggeletterden te bereiken.
Een programma van 20 weken is ontwikkeld met eet- en beweegadviezen van een diëtist en groepslessen gezondheidsvaardigheden door een vrijwillige taalcoach over gezonder eten en meer bewegen. De aanpak is gericht op laagopgeleide volwassenen (met overgewicht), die willen werken aan een gezonder gewicht en moeite hebben met taal en daardoor met het verwerken van informatie.

Het project is gestart in 2017. De rol van Taal aan Zee in het project was het begeleiden van de lesgroepjes van minimaal vier cliënten van diëtisten bij het verbeteren van hun taalvaardigheid. De cliënten moesten door de diëtisten worden geworven. Taal aan Zee zorgde voor de werving, inzet en begeleiding van de vrijwillige taalcoaches.
In 2018 is de werving van deelnemers anders aangepakt. Hierdoor waren er in het tweede kwartaal voldoende deelnemers om naast het groepje dat reeds in 2017 is gestart, nog zes nieuwe groepjes op te starten. Uiteindelijk hebben vier groepen het programma afgemaakt. In de overige groepen was het niveau van het Nederlands niet voldoende om met het materiaal te kunnen werken of klopten de verwachtingen van de deelnemers niet met de inhoud van het programma; daarom zijn de bijeenkomsten voortijdig beëindigd.
21 deelnemers hebben de cursus Voel je goed! afgerond met een bewijs van deelname.

Op 22 juni 2018 vond de Haagse aftrap van het project plaats bij Taal aan Zee. Wethouder Saskia Bruines kon van enthousiaste deelnemers horen over hun positieve ervaringen met dit project. Omdat in de uitvoering bleek dat de inhoud van het project Voel je goed! onvoldoende raakvlakken heeft met de expertise van Taal aan Zee (namelijk NT2–onderwijs bieden) heeft Taal aan Zee besloten niet langer partner zijn in het vervolg van dit project.

2.2.5.5 Gezonde Taal (Pharos)

In het project Gezonde Taal! van Pharos, (Kenniscentrum gezondheidsverschillen) was Taal aan Zee partner samen met Stichting De Chinese Brug, Vereniging AASRA en de gemeente Den Haag. Gezonde Taal! is een serie van twaalf taalontmoetingen voor laaggeletterde (oudere) migranten met drie doelen: het verhogen van de redzaamheid, het vergroten van de communicatie rondom gezondheid en het vergroten van de participatie. De taalmethodiek in dit project heeft een Zorgvernieuwingsprijs gewonnen in 2016.
De Chinese Brug en AASRA hebben 25 deelnemers geworven. Taal aan Zee heeft voor De Chinese Brug een vrijwilliger ingezet die voor elf Chinese deelneemsters de taalontmoetingen heeft verzorgd.

Na afloop van de serie taalontmoetingen vond er een slotbijeenkomst 'Gezonde Taalontmoetingen' plaats om het project duurzaam te kunnen maken en met de andere organisaties in de stad de opgedane kennis en resultaten te delen.
Afdeling OCW integratie is enthousiast over Gezonde Taal! en ziet Taal aan Zee als de aangewezen partner om aan geïnteresseerde organisaties vrijwilligers te leveren die het traject kunnen uitvoeren of organisaties te ondersteunen bij het zelf uitvoeren van de trajecten.

2.2.5.6 Tel mee met Taal - Taal en Ouderbetrokkenheid

Vanuit de aanpak laaggeletterdheid in Den Haag wilde de Kerngroep van de taalketen het aanbod voor laagtaalvaardige ouders uitbreiden. Met verschillende partners is daarom in 2018 een aanvraag gedaan bij het landelijke actieprogramma Tel mee met Taal en deze is gehonoreerd.
Het betreft een laagdrempelige educatieve activiteit voor ouders van een basisschool die de Gemeente Den Haag, basisscholen, Bibliotheek Den Haag, ROC Mondriaan Taal+ school en Taal aan Zee gezamenlijk hebben ontwikkeld.
Doelstelling: het verhogen van het Nederlandse taalniveau van laagtaalvaardige ouders en het vergroten van de ouderbetrokkenheid, waardoor ouders beter in staat zijn een bijdrage te leveren aan de (taal)ontwikkeling van het kind.
In een periode van 20 weken krijgen de deelnemers niveauverhoging, veel aandacht voor ouderbetrokkenheid en spreekvaardigheid aangeboden gedurende drie dagdelen. Taal aan Zee verzorgt met vrijwilligers een dagdeel per week de lessen spreekvaardigheid en Mondriaan Taal+ twee dagdelen niveauverhoging met een betaalde docent. In het kader van ouderbetrokkenheid biedt Bibliotheek Den Haag vier activiteiten; prentenboekenlessen en interactief voorlezen en twee lessen Klik en tik, oefenen.nl en bekijken van de schoolwebsites.

Het project wordt voor een deel vanuit de subsidie Tel mee met Taal en voor een deel via gemeentelijke middelen bekostigd. Het dagdeel spreekvaardigheid dat Taal aan Zee verzorgt, wordt bekostigd uit de subsidie van Tel mee met Taal.

De groepen hebben een minimaal aantal van zestien deelnemers.
Er wordt gewerkt met basismethodes en aanvullend materiaal voor de lessen ouderbetrokkenheid. Door Mondriaan en Taal aan Zee wordt overlegd om thema's zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten zodat verdieping en automatisering van de kennis mogelijk is.

Een resultaatmeting wordt gedaan door een intaketoets bij de start van het traject en een eindtoets na 20 weken. De deelnemer krijgt een verklaring van deelname en een verklaring van het behaalde niveau en de behaalde doelstelling.

Er zijn vanaf oktober 2018 tien groepen gestart in Den Haag op de volgende locaties:
De Gelderlandschool - Oostbroek-Zuid, De Vuurvlinder - Mariahoeve, Gerth van Wijkschool - Laak, De Wissel - Moerwijk, Anne Frankschool – Bouwlust, Zuidwalschool – Centrum, Buurthuis Mandelaplein – Transvaal, CJG (Centrum Jeugd en Gezin) Bentelostraat - Escamp, Yunus Emre – Morgenstond en De Springbok – Transvaal.

Taal aan Zee heeft aan 118 ouders les gegeven. De groepen lopen door in 2019.

2.3 Begeleiding en ondersteuning

Voor cursisten Centraal
Voor de cursisten (asielzoekers/vluchtelingen) draagt op de centrale locatie een team van vier vrijwillige cursistenbegeleiders, daarbij ondersteund door de coördinatoren, zorg voor de begeleiding en ondersteuning. Die bestaat - naast de al eerder genoemde intake, toetsing en plaatsing – uit:

- Verzuimbegeleiding: cursisten die te weinig aanwezig zijn worden aangesproken/ gebeld en naar aanleiding van de achterhaalde informatie wordt actie ondernomen (uitschrijven, overplaatsen, nieuwe afspraken maken).
- Individuele voortgangsgesprekken (één keer per cursusjaar): hiermee beogen we de tevredenheid van cursisten over het aanbod te meten, geregistreerde gegevens te controleren en het toekomstperspectief in beeld te brengen. De uitkomst van de gesprekken maakt het mogelijk snel in te spelen op vragen en waar nodig extra ondersteuning te bieden. Ook worden de gespreksverslagen gebruikt om docenten feedback te geven op hun lespraktijk.
- Uit- en doorstroombegeleiding: met cursisten die bij Taal aan Zee zijn 'uitgeleerd' (plafondcursisten) worden gesprekken gevoerd om het perspectief in kaart te brengen en hen te begeleiden naar plekken buitenschools waar zij hun taal kunnen onderhouden. Voor cursisten vanaf niveau B1 zijn gesprekken gevoerd om te komen tot een maatwerkprogramma om hen zo goed mogelijk te begeleiden bijvoorbeeld bij het behalen van het Staatsexamen NT2. Daarnaast worden cursisten met vragen rond opleiding en werk zo goed mogelijk doorverwezen naar de juiste organisaties.

Voor deelnemers In de wijk
Voor de deelnemers (geïsoleerde anderstaligen) wordt de begeleiding en ondersteuning in de wijk verzorgd door vrijwilligers in de functies van intaker, matcher en begeleider en door de twee coördinatoren. De begeleiding en ondersteuning bestaat uit:

- Her-intake: er wordt gekeken naar het niveau en de leerwensen van de deelnemer.
- Voortgangsbezoeken: leskoppels en lesgroepen worden ondersteund bij het stellen en realiseren van haalbare doelen. In de lessen wordt dan naar dit gewenste doel toegewerkt.
- Uit- en doorstroombegeleiding: het doel van deze trajecten is dat de deelnemers na een jaar elders verder gaan met het verbeteren van hun taalvaardigheid. Dit kan zijn deelnemen aan een inburgeringscursus, een traject bij Mondriaan Taal+, meedoen aan een activiteit in een buurthuis of vrijwilligerswerk.
- Nazorg: na een aantal maanden wordt er contact opgenomen met de oud-deelnemer om te kijken of de doorstroming daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en, zo niet, wat Taal aan Zee eventueel kan doen om dit alsnog te laten plaatsvinden.
- Vraaggerichte doorverwijzing: lesaanvragers die niet binnen de criteria vallen voor thuisles of groepsles in de wijk worden naar een passende plek elders doorverwezen.

2.4 Door- en uitstroom

Het volgende overzicht geeft een beeld van de door- en uitstroomgegevens van Taal aan Zee.

Totaal aantal cursisten en deelnemers dat is door-/uitgestroomd	510
Asielzoekers en vluchtelingen (centraal)	409
Geïsoleerde deelnemers (in de wijk)	101
Waarvan doorgestroomd/ redzaam/traject afgerond:	311
Asielzoekers en vluchtelingen (cursisten Centraal)	232
Geïsoleerde deelnemers In de wijk	79

Totaal aantal geïsoleerde anderstaligen door-/uitgestroomd	101
Vervolgeducatie, waarvan o.a. naar Taal aan Zee groepstraject/Centraal Mondriaan	46 37 9
Betaald werk	2
Andere activiteit	16
Geen doorstroom, maar wel redzaam	15
Geen directe doorstroom, niet redzaam	22

Totaal aantal asielzoekers/ vluchtelingen door-/uitgestroomd	409
(Vervolg)opleiding/inburgering/werk	67
Traject afgerond	165
Tussentijdse uitval	151
Geplaatst, nooit verschenen	26

Opmerkelijk

De doorstroom- en redzaamheidscijfers van de deelnemers in de wijk liggen dit jaar nog hoger dan de vorige jaren: 76% van de deelnemers die thuisles of groepsles krijgt stroomt door of uit. We zijn trots op dit hoge percentage gezien de kwetsbare doelgroep!

Het doel van de lessen thuis en in de buurt is het zodanig vergroten van de redzaamheid dat vrouwen kunnen doorstromen naar vervolg-activiteiten en daarmee van geïsoleerd leven (trede 1) naar sociale contacten buitenshuis (trede 2) of verder stijgen op de participatieladder.

Bron: VNG

2.5 Buitenschoolse activiteiten

Naast het Nederlands leren op school besteedde Taal aan Zee ook aandacht aan buitenschools leren. Buitenschoolse opdrachten werden gekoppeld aan de lesmethodes en de inzet van het aanbod Taalmaatjes. De geleerde taal werd toegepast in de alledaagse praktijk. Regelmatig werd aangesloten bij bestaande activiteiten van andere (taal)organisaties. Goedlopende grote activiteiten zoals het lentefeest, het zomerfeest en het gezamenlijk uitstapje voor de taalmaatjes zijn ook dit jaar door Taal aan Zee aangeboden. Hieronder een aantal voorbeelden van activiteiten in 2018.

- **Concert Ciconia Consort**

Taalcoaches en cursisten genoten van een privéconcert met o.a. Rick Stotijn en Emmy Storms.

> *"Leuk! Onze bijna buren van Taal aan Zee kwamen een repetitie bijwonen van Venetiaans carnaval."*
>
> Ciconia Consort

- **Filmmiddag bij Filmclub Den Haag**

Op zaterdag 27 januari vertoonde de Filmclub van Bibliotheek Den Haag speciaal voor deelnemers/cursisten en hun taalmaatje of taalcoach de Nederlandse film "Lepel". Het was een mooie mogelijkheid om Nederlands te oefenen.

- **Blik op Den Haag**

Tien groepen asielzoekers/vluchtelingen hebben deelgenomen aan het programma Blik op Den Haag. Dit jaar is op ons verzoek het programma aangepast. Het programma van twee dagdelen (introductie Haagse geschiedenis in de bibliotheek en een rondleiding in het Haags Historisch Museum) is samengevoegd tot één dagdeel. We startten met een introductie in de bibliotheek met ook aandacht voor de rol van de politiek en het Koningshuis in Den Haag. Vervolgens wandelden de groepen naar het Haags Historisch Museum, waarbij zij onderweg de geïntroduceerde historische plekken en bezienswaardigheden konden zien. Dit aangepaste programma is erg enthousiast ontvangen door zowel de cursisten als de docenten.

- **Introductie Bibliotheek**

Asielzoekers/vluchtelingen uit vier groepen hebben een introductiebezoek gebracht aan de Centrale Bibliotheek Den Haag. In de wijk gingen lesgroepjes en leskoppels samen op pad naar Bibliotheek Schilderswijk en de Centrale Bibliotheek. Na afloop lagen de gratis bibliotheekpasjes voor de cursisten en deelnemers klaar.

- **Madurodam (speciaal voor taalmaatjes)**

Op 23 maart gingen de taalmaatjes (23 deelnemers en vrijwilligers) naar Madurodam.
Na de cake en koffie ontdekten zij in groepjes van vier en met een plattegrond in de hand hoe hard er gepompt moet worden om een polder droog te krijgen en hoeveel woorden we met kaas kennen. Daaromheen oefenden de maatjes druk met zichzelf voorstellen, kennismaken met elkaar en werden ervaringen en tips uitgewisseld.

- **Workshops Ontspanning voor vluchtelingen**

Vrijwilligers van International Association for Human Values gaven gratis trainingen aan vluchtelingen, gericht op het leren ontspannen en verminderen van stress.

- **Filmavond op "Wereldvluchtelingendag"**

Voor onze taalmaatjes en cursisten organiseerden wij op deze bijzondere dag een "Hollandse Filmavond". Taalmaatjes en cursisten keken gezellig samen de film In Oranje bij Taal aan Zee en praatten er daarna over.

- **Taalmaatjescafé**

Op woensdag 11 april werd het eerste Taalmaatjescafé georganiseerd. De avond stond in het teken van spelletjes spelen. Bij het spelen van het kwartetspel Op weg naar Nederland konden de deelnemers goed oefenen met het formuleren van vraagzinnen. Er werd fanatiek aangemoedigd en punten werden geteld bij de sjoelbak.

"De film ging over voetbal in Oranje. Ik vind de avond heel leuk. Ik heb veel nieuwe worden geleerd, bij voorbeeld: elftal, doelpunt, hup!, tweebenig, geest, verkering. Twee handen op een buik, dat betekent: 2 mensen hebben een goede band. We kregen ook lekkers, kaasblokjes, toast en roze koeken. De sfeer was gezellig. Het is gezellig om samen naar een film kijken bij Taal aan Zee."

Deelnemer Marie-Louise
over de filmavond

- **Lentefeest In de wijk in Scheveningen**

Op woensdag 18 april vond het jaarlijkse lentefeest plaats voor leskoppels en lesgroepjes van anderstalige vrouwen die Nederlandse les krijgen bij Taal aan Zee In de wijk. Deze keer was het feest in Scheveningen. En wat een geluk, het was fantastisch weer. Na een korte wandeling gingen de deelnemers en hun taalcoaches naar het terras van restaurant Op Zee op de Pier. De middag werd afgesloten met een ritje in het reuzenrad.

- **Zomerfeest met grote verrassing**

Cheque voor Taal aan Zee

"Postkoorn" 18/7-18

DEN HAAG - Zo'n 200 cursisten, vluchtelingen en asielzoekers, hebben hun Nederlandse taallessen succesvol afgerond. Onlangs kregen ze in de Centrale Bibliotheek hun certificaat uitgereikt. Grote verrassing was de cheque van €5.000,-, die voorzitter Froukje Bakker van Rotaryclub 's-Gravenhage-Zuid overhandigde. Deze gift is bestemd voor buitenschoolse activiteiten waardoor de cursisten de geleerde taal in de praktijk kunnen brengen.

Begin juli zat het cursusjaar er weer op voor de cursisten en docenten van Centraal. Dit cursusjaar werd op 10 juli afgesloten met een spetterend feest met een optreden van de lesgroep van docent Anita Haas en van De Nederlandse Taalshow. De cursisten kregen ook hun certificaat uitgereikt. Met dank aan de Centrale Bibliotheek, waar we als samenwerkingspartner gebruik mochten maken van Studio B en de facilitaire ondersteuning en catering.

Als grote verrassing kreeg Taal aan Zee van de Rotary 's-Gravenhage-Zuid een cheque van € 5000 om buitenschoolse activiteiten te organiseren voor onze cursisten en deelnemers.

- **Stadswandeling Gilde met Taalmaatjeskoppels**

Ook in de zomervakantie gingen de taalmaatjes samen op pad! Op dinsdag 31 juli hebben zes taalmaatjeskoppels meegedaan aan de stadswandeling speciaal voor statushouders. Deze wandeling werd georganiseerd door Gilde Den Haag en de gemeente Den Haag. Gids Ruud vertelde enthousiast en in eenvoudig Nederlands over Willem van Oranje, Liesje die Lotje leerde lopen, over Jantje, de zoon van de graaf en nog veel meer. Het was een erg leuke en leerzame ochtend die werd afgesloten met een lekkere Hollandse Nieuwe op het Buitenhof!

- **Stadswandeling Gilde met groepen spreekvaardigheid.**

Om het cursusjaar op een speciale manier af te sluiten zijn acht stadswandelingen georganiseerd in de periode van 2 tot en met 6 juli 2018 voor de cursisten Spreekvaardigheid. In totaal hebben hier 71 cursisten aan deelgenomen. We konden dit organiseren dankzij de donatie van de Rotary voor buitenschoolse activiteiten.

- **Voorlichting Tuberculose**

Op verzoek van de GGD Den Haag (en het onderzoeks- en preventieproject TB ENDpoint) hebben we in maart 2018 twee voorlichtingen over tuberculose – in het Tigrinya - georganiseerd voor onze Eritrese cursisten. In totaal hebben een kleine 20 cursisten informatie gekregen over (preventie van) tuberculose. Daarna konden zij eventueel een afspraak maken voor een gratis test/preventieve behandeling bij de GGD.

- **Individuele activiteiten (taalmaatjes)**

Taalmaatjeskoppels gingen individueel op pad, bijvoorbeeld naar een museum of naar een voorstelling. Dit werd mede mogelijk gemaakt door een gelddonatie van Pels Rijcken.

Deel 3 De vrijwilligers

3.1 Cijfers vrijwilligers

De vrijwilligers verrichten de taken waaraan Taal aan Zee haar bestaansrecht ontleent. Zonder vrijwilligers zou Taal aan Zee niet bestaan. Zij zijn het kapitaal van onze organisatie.
In 2018 voerden gemiddeld 358 vrijwilligers het werk uit, vooral als taalmaatje (zie foto), docent NT2 of taalcoach.

3.2 Het vrijwilligersbeleid

Taal aan Zee heeft het 'Goed geregeld!' voor haar vrijwilligers. Dat betekent dat wij de landelijke kwaliteitsonderscheiding Vrijwillige inzet - Goed Geregeld! van de NOV, de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk, hebben en investeren in onze vrijwilligers met o.a. een helder vrijwilligersbeleid. In het vrijwilligersbeleidsplan staat informatie over Taal aan Zee en onze visie op vrijwilligerswerk, ons aanbod en de verschillende taakgebieden waarop vrijwilligers kunnen worden ingezet en informatie over enkele belangrijke procedures, richtlijnen, afspraken en formulieren.
Onderstaande punten zijn belangrijke pijlers in het vrijwilligersbeleid.

3.2.1 De begeleiding, ondersteuning en deskundigheidsbevordering

Vrijwilligers van Taal aan Zee kunnen rekenen op een professionele training, deskundigheidsbevordering, begeleiding en ondersteuning door het team van betaalde medewerkers. Het vrijwilligerswerk vindt plaats binnen een vastgelegde structuur en onder verantwoordelijkheid van een betaalde medewerker. Dit betekent dat de individuele begeleiding van vrijwilligers voor een belangrijk deel plaats vindt in de praktijk. Gepland en ad hoc zijn er werkoverleggen en is er begeleiding op de werkvloer. Alle vrijwilligers hebben minimaal één keer per twee jaar een evaluatiegesprek met hun begeleider.
Startende vrijwilligers volgen allemaal de basistraining voor taalvrijwilligers, afhankelijk van hun functie bestaande uit één tot vier bijeenkomsten van een dagdeel.

Tot medio 2018 bestond de basistraining uit maximaal drie bijeenkomsten. Vrijwilligers bleken ook behoefte te hebben aan meer instructie om het geleerde in de praktijk in te zetten. Daarom heeft Taal aan Zee voor alle vrijwilligers de module Lesopbouw ontwikkeld. Deze module is nu een verplicht onderdeel van de training voor de vrijwilligers die les gaan geven.
Taal-aan-Zee-maatjes hebben de keus om aan de basistraining deel te nemen of alleen de basisworkshop Taal in de Praktijk te volgen. Deze heeft acht keer plaatsgevonden.

51 Taal-aan-Zee-maatjes hebben de workshop gevolgd.
Belangrijk moment voor de deskundigheidsbevordering van de vrijwilligers in 2018 was de scholingsochtend op 29 oktober. Workshops waaruit gekozen kon worden waren: Omgaan met vluchtelingen, Interculturele communicatie, Lesopbouw, Taal in de Praktijk en Effectief leren.

"Fijn, al die tips van medecursisten.
Daar kan ik wat mee!
Handig al die praktische voorbeelden.
Ik heb nog meer inspiratie gekregen om tijdens mijn lessen te gebruiken!"

Vrijwilliger Anja

Een workshop die dit jaar vijf keer werd aangeboden is Werken met SpreekTaal en Beter Nederlands spreken. Veel vrijwilligers werken met dit materiaal en vinden het prettig hier naast de basistraining nog extra op geschoold te worden.
Onze vrijwillige docent ICT Dirk Kuilman verzorgde een aantal inloopspreekuren voor docenten die (beter) wilden leren werken met het smartboard en de bijbehorende software.
Vrijwilligers werden ook in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan relevante externe scholingen, zoals de scholingsdag voor taalvrijwilligers van Taal voor het Leven (Stichting Lezen & Schrijven), gratis Webinars en workshops van Het Begint met Taal en Oefenen.nl.
Daarnaast hebben alle vrijwilligers de mogelijkheid gehad om met elkaar ervaringen uit te wisselen in een uitwisselingsbijeenkomst of intervisie. Zo waren er dit jaar twee intervisiebijeenkomsten voor Taal-aan-Zee-maatjes, intervisiebijeenkomsten voor docenten, één keer een uitwisselingsbijeenkomst voor taalcoaches aan huis en twee keer voor taalcoaches in de bibliotheek, drie keer voor begeleiders, matchers en intakers In de wijk.

3.2.2 Vertrouwenspersoon

Als het gaat om ongewenst gedrag zoals discriminatie, seksuele intimidatie of agressie, kon er een beroep worden gedaan op de vertrouwenspersoon Eric Bakker en/of de klachtencommissie. In 2018 zijn er geen meldingen binnen gekomen.

3.2.3 Waardering

Taal aan Zee heeft verschillende manieren om de waardering te laten blijken aan de vrijwilligers voor hun inzet. Naast het regelmatig mondeling uiten van de waardering, heeft Taal aan Zee een aantal vaste elementen in het waarderingsbeleid opgenomen. De precieze invulling verschilt per jaar. In 2018 was deze als volgt:

- Vrijwilligersbijeenkomst: de vrijwilligers worden één keer per jaar uitgenodigd voor een feestelijke bijeenkomst. Dit jaar, op donderdagmiddag 7 december, verzamelden vrijwilligers zich in het museum Humanity House. Ongeveer honderd vrijwilligers hadden zich opgegeven en kropen in de huid van een vluchteling. Indrukwekkende ervaringsverhalen geven meer inzicht in de achtergrond van onze doelgroep. Daarna gaf taalkundige en auteur Sterre Leufkens een inspirerende lezing over taal. De bijeenkomst werd afgesloten met een hapje en een drankje waarbij de vrijwilligers nog konden napraten.
- Presentje: aansluitend bij het programma ontvingen alle vrijwilligers dit jaar het boekje Elementaire deeltjes 40 Taal, van Sterre Leufkens. Vrijwilligers die verbonden zijn aan de centrale locatie en zich over het algemeen meer inzetten dan vier uur per week (docenten, bureau- balie- en kantinemedewerkers en bestuur) ontvingen bij de afronding van het cursusjaar nog een kleinigheidje.

- Jubilarissen: in 2018 waren er bij Taal aan Zee twee jubilarissen die tien jaar actief zijn als vrijwilliger. Zij zijn tijdens de vrijwilligersbijeenkomst in het zonnetje gezet en ontvingen als presentje een mooi boek.
- Afscheid vrijwilligers: vertrekkende docenten, bestuursleden of andere vrijwilligers die zich tenminste acht uur per week hadden ingezet ontvingen een presentje.

3.2.4 Inbreng van vrijwilligers

Bij Taal aan Zee hebben vrijwilligers altijd de mogelijkheid om mee te denken over de inhoud van de functie, de begeleiding, en de organisatie. De informatie uit de evaluatiegesprekken wordt gebruikt om eventueel het beleid en/of de uitvoering bij te stellen. Daarnaast bieden we de mogelijkheid tot het oprichten van een formele vrijwilligersvertegenwoordiging. Onder de vrijwilligers is tot op heden geen behoefte aan een officieel inspraakorgaan.
Een aantal vrijwilligers wil wel graag meedenken over het beleid. Om vrijwilligers deze gelegenheid te bieden heeft Taal aan Zee in 2018 voor de tweede keer een "meedenkbijeenkomst" voor vrijwilligers georganiseerd. Het bestuur en het team van Taal aan Zee kregen op donderdagmiddag 29 oktober tijdens de meedenkmiddag input vanuit de praktijk van 40 vrijwilligers om het beleid de komende tijd vorm te geven. De vrijwilligers gingen aan de slag met gerichte vragen (per functie). Het was een zeer geanimeerde en nuttige bijeenkomst waar tal van ideeën naar voren kwamen, maar ook knelpunten werden benoemd. We hebben deze input meegenomen naar de beleidsdag voor het bestuur en betaalde medewerkers op 23 november. Ook namen drie vrijwilligers deel aan de beleidsdag. Met de beleidsafspraken die hieruit zijn voortgekomen zijn we aan de slag gegaan met het maken van een meerjarenbeleidsplan.

3.2.5 Informatievoorziening

Vrijwilligers werden regelmatig geïnformeerd over belangrijke interne en externe ontwikkelingen. Dit gebeurde via mondelinge gesprekken en bijeenkomsten, via e-mail, informatiemappen, digitale nieuwsbrieven, social media en de website. Sinds vorig jaar is er intranet speciaal voor de taalmaatjes. Vrijwilligers kunnen onderling en met hun coördinator communiceren via het forum van intranet. Daarnaast is er allerlei relevante informatie te vinden zoals tips voor activiteiten en materiaal. Wij zijn op dit moment aan het onderzoeken om intranet ook in te voeren voor de andere vrijwilligersfuncties.

3.3 Werving en selectie

Ook al weten veel mensen ons te vinden: voorlichting en werving blijven belangrijk, niet alleen om onze doelgroep geïsoleerde vrouwen te bereiken, maar ook om nieuwe vrijwilligers te vinden.

We gingen er in 2018 op uit om vrijwilligers te werven, bijvoorbeeld op de Informatiemarkt van de Internationale Vrouwendag Den Haag in World Forum The Hague, het Bevrijdingsfestival op het Malieveld (zie foto), de taalmarkt in de Centrale Bibliotheek tijdens de Week van de Alfabetisering, de participatiemarkt Schilderswijk in de Mussen, op het Escampfestival, het Schilderswijkfestival, het Chinees Maanfeest en tijdens de Wereldreis door eigen stad. Bij de werving wordt een betaalde medewerker bijgestaan door vrijwilligers.

Via social media en op onze website zijn nieuwe vrijwilligers geworven. Ook reageerden vrijwilligers op vacatures die wij plaatsten op www.denhaagdoet.nl.
Steeds meer potentiele vrijwilligers vinden Taal aan Zee via de zoekmachine van Google. Het gratis Google Ad Grants programma helpt daar goed bij. Maar ook door mond-tot-mondreclame melden zich jaarlijks enthousiaste nieuwe vrijwilligers bij Taal aan Zee.

In 2018 zijn tien informatiebijeenkomsten geweest voor geïnteresseerde potentiële vrijwilligers. Tijdens een nieuwe opzet van de bijeenkomst kregen de aanwezigen het eerste halfuur informatie over de organisatie, de doelgroepen en de verschillende vrijwilligersvacatures. In het tweede gedeelte was ruimte om vragen te stellen aan de contactpersonen voor de vacatures en kon men zich direct inschrijven voor een kennismakingsgesprek.

Gemiddeld werden de informatiebijeenkomsten door acht tot vijftien mensen bezocht. Een groot deel hiervan is ook daadwerkelijk vrijwilliger bij Taal aan Zee geworden. Na de informatiebijeenkomst kwam nog tenminste één kennismakingsgesprek. Eventueel liep de vrijwilliger nog een keer mee met een ervaren vrijwilliger alvorens de beslissing van beide kanten werd genomen of iemand actief werd als vrijwilliger en het inwerktraject begon.

Voor iedere vrijwilligersfunctie is in 2018 een nieuw profiel opgesteld. Voor alle functies geldt dat de vrijwilligers die werken bij Taal aan Zee affiniteit moeten hebben met de doelgroep van Taal aan Zee. Door hun kennis en ervaring in te zetten kunnen zij hun betrokkenheid concreet vormgeven. De kerntaak, het verzorgen van individueel en klassikaal onderwijs, wordt uitgevoerd door vrijwilligers die veelal van taal houden, graag contact hebben met anderen en tegelijkertijd zelfstandig kunnen werken. Ook inlevingsvermogen en geduld zijn kwaliteiten van de vrijwilligers van Taal aan Zee.

"Door Nederlandse les te geven aan vrouwen in Den Haag kom ik bij mensen thuis waar ik anders nooit zou komen.
Ik vind het heel interessant om te ontdekken wat er achter deze (meestal gesloten) voordeuren speelt en de verschillende culturen een beetje te leren kennen.
En om de vrouwen iets heel waardevols mee te kunnen geven, namelijk een eerste start met de Nederlandse taal.
Door die eerste vertrouwdheid met de taal te creëren ontstaan er voor deze vrouwen tal van nieuwe mogelijkheden in Nederland. Het voelt fijn om daar een bijdrage aan te leveren."

Vrijwilliger Anne Hans (taalcoach)

Deel 4 PR en communicatie

Taal aan Zee kreeg veel media-aandacht in 2018. Vooral het nieuws over laagdrempelig lesmateriaal voor de verkiezingen bereikte via diverse media veel mensen. Zo was er een uitgebreid item (videoverslag) over het gratis lesmateriaal bij Omroep West.
Andere regionale radio en tv (zoals Den Haag FM en RTV Discus) besteedden dit jaar ook ruim aandacht aan Taal aan Zee.
Door de goede samenwerking met de landelijke belangenorganisatie voor taalcoaching Het Begint met Taal kregen drie cursisten van Taal aan Zee een hoofdrol in de campagne "Wil jij met mij in gesprek?" met alle aandacht van dien. Hieronder een uitgebreid media-jaaroverzicht.

4.1 Taal aan Zee in het nieuws

- **Oranje Fonds**

Taal aan Zee stond met het door het Oranje Fonds gesteunde project Spreekvaardigheid in de nieuwsbrief en op de site van het Oranje Fonds.

- **Gratis lesmateriaal voor Haagse (taal)organisaties**

Op woensdag 21 maart 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Annabelle Lock en Inge van der Schoot van Taal aan Zee ontwikkelden speciaal voor de Nederlandse les over dit onderwerp lesmateriaal in begrijpelijke taal. Het materiaal werd niet alleen gebruikt in de lessen van Taal aan Zee. Ook aan andere organisaties in Den Haag en buiten Den Haag werd het materiaal in de Nederlandse les beschikbaar gesteld. Daar werd goed gebruik van gemaakt.

Omroep West maakte een mooie reportage over het lesgroepje van docent Joke ter Harmsel dat Nederlandse les kreeg over dit actuele onderwerp.

> *"De cursisten vinden dit thema veel interessanter dan ik ooit had verwacht"*
>
> Docent Joke over verkiezingen

Het persbericht van Taal aan Zee over het ontwikkelde digitale lesmateriaal over de gemeenteraad en gemeenteraadsverkiezingen werd behalve door Omroep West ook opgepakt door andere media. Hieronder een overzicht.

- Annabelle Lock werd geïnterviewd over "het succesverhaal" van het verkiezingsmateriaal voor de site van Tel mee met Taal.
- Joke Korving schreef een weblog naar aanleiding van een interview met Eline van Oord: "Nieuwe Nederlanders krijgen uitleg over verkiezingen."
- AD Den Haag schreef een artikel (zie hiernaast).

DEN HAAG 3

Lesmateriaal over stemmen

DEN HAAG Om ook nieuwe Nederlanders te laten begrijpen wat gemeenteraadsverkiezingen zijn, heeft Taal aan Zee speciaal lesmateriaal ontwikkeld. Taal aan Zee geeft Nederlandse les aan vluchtelingen. De lesstof is in begrijpelijke taal geschreven en legt uit wat de gemeenteraad is, wat de gemeente voor de burger doet en waarom het belangrijk is om te gaan stemmen. De informatie is bedoeld als aanvulling op de Nederlandse les. Taalorganisaties in Den Haag kunnen het digitale materiaal gratis opvragen bij Taal aan Zee.

- **Interview Haagse Huiskamer**
  "Een taalmaatje is niet zomaar iemand"

  Wat kan het toekomstige College van Den Haag verbeteren aan het integratiebeleid voor vluchtelingen? Ruim 35 partners van de Haagse Huiskamer, waaronder Taal aan Zee, deelden hun aanbevelingen in de Inspiratienota Statushouders die op 19 april gepubliceerd werd.

  Eén van de aanbevelingen was: "Blijf taalmaatjesprojecten financieel ondersteunen." Ingrid Suasso en Annemarie Koenhen werden hierover geïnterviewd.

- **Voel je goed! in het nieuws**

Op vrijdag 22 juni ging in de gemeente Den Haag de aanpak "Voel je goed!" officieel van start. Tijdens de feestelijke aftrap bij Taal aan Zee ontving wethouder Saskia Bruines persoonlijk de lesmap van de bijbehorende cursus uit handen van de eerste deelnemers.

- In het AD en bij Den Haag FM was aandacht voor dit gezonde onderwerp.
- Inge van der Schoot, coördinator van Taal aan Zee, was zaterdag 30 juni te gast bij Zaterdag Live! van RTV Discus waar het stamtafelthema 'Voel je goed!' was.
- Joke Korving schreef een artikel over het project.

Cheque voor taalcursisten

DEN HAAG Op het Zomerfeest van stichting Taal aan Zee hebben dinsdag zo'n 200 taalcursisten, asielzoekers en vluchtelingen een certificaat uitgereikt gekregen voor de succesvolle afronding van hun Nederlandse taallessen. Als klap op de vuurpijl ontvingen de cursisten een cheque van 5000 euro voor buitenschoolse activiteiten van de Rotaryclub 's-Gravenhage-Zuid. Via stadswandelingen en excursies kan verder geoefend worden op de Nederlandse taal. Ruim 350 vrijwilligers van Taal aan Zee verzorgen de lessen voor asielzoekers aan de Brouwersgracht.

AD 13-7-2018

- **Royale gift Rotary in AD**

Op 10 juli werd een cheque van € 5000 van de Rotary Den Haag Zuid uitgereikt tijdens het zomerfeest. Er is hierover een persbericht gestuurd aan de media. Het AD en de Posthoorn besteedden hier in berichten aandacht aan.

- **Radio-interview bij RTV Discus**

Ingrid Suasso gaf een kort interview tijdens het Escampfestival in het Zuiderpark met als doel Taal aan Zee bij potentiële vrijwilligers onder de aandacht te brengen.

- **Radio-interview bij Den Haag FM**

Vrijwilliger Andre van Gemert en Eline van Oord (werving en communicatie Taal aan Zee) waren bijna twee uur te gast bij het radioprogramma Haagse Helden van Den Haag FM. Er werd vooral gesproken over (de werving van) vrijwilligers.

- **Leskoppel geportretteerd voor fototentoonstelling**

In oktober vond het One Young World congres plaats in Den Haag, waarbij meer dan 2000 jongeren tussen de 18 en 30 jaar oud van bijna 200 nationaliteiten samenkwamen om oplossingen te bieden voor wereldproblematiek.
Hoessein Alkisaei is één van de One Young World Ambassadeurs voor de gemeente Den Haag en maakte vanuit die rol een fototentoonstelling voor het congres.

Vanwege het zeventigjarig bestaan van de Universele Verklaring van Mensenrechten koos Hoessein ervoor om de dertig artikelen van de rechten van de mens in dertig foto's (van 1 bij 1 meter) te visualiseren. Hij kwam via de gemeente Den Haag bij Taal aan Zee terecht met een bijzondere vraag. Voor artikel 26, het recht op onderwijs, vroeg hij onze hulp en heeft hij een mooie foto (zie hierboven) gemaakt van thuisleskoppel Bayan en Wilma. De fototentoonstelling was, behalve op het congres, ook te zien in het COMM museum in Den Haag en in het atrium van stadhuis Den Haag.

- **Campagne 'Wil jij met mij in gesprek' in het nieuws**

Het Begint met Taal lanceerde in november samen met onder andere Taal aan Zee en andere taalvrijwilligersorganisaties de campagne 'Wil jij met mij in gesprek?'. Taal aan Zee was nauw betrokken bij de selectie van de anderstaligen. Uiteindelijk werd er gekozen voor drie kandidaten die les kregen bij Taal aan Zee. Cursisten Beza, Erfan en Allaa, gingen 'live' in gesprek over koken, literatuur en sport.

"Taal is de sleutel tot het leven in Nederland!"

Cursist Erfan
(Rechts op de tweede foto)

Via filmpjes op sociale media nodigden nieuwkomers anderen uit om met hen te praten. Een pop-up winkel van Omar Munie was drie dagen geopend. Zo oefenden de nieuwkomers de Nederlandse taal. Er werden veel leuke gesprekken gevoerd met de hoofdrolspelers uit de campagne. We zijn heel trots op onze cursisten Allaa, Beza en Erfan. De geslaagde campagne leverde mooie artikelen op.

Hieronder een mediaoverzicht:

- Cursist Beza kwam in de zaterdagbijlage van het AD (regio Den Haag)(zie hiernaast).
- AD Den Haag maakte een videoreportage: “In gesprek in pop-upstore van Omar Munie om Nederlandse taal te oefenen.”
- Journalist Joke Korving schreef een weblog: “Omar Munie stelt zijn pand open om Nederlandse taal te oefenen.”
- Columnist Aukje van Roessel vermeldde Taal Aan Zee in “Tassenkoning” in Den Haag Centraal (zie hiernaast).

- **Social Media**

Social media zoals Twitter, Facebook, YouTube, Instagram en Pinterest veroveren nog steeds de wereld. De nieuwe media openen ook voor Taal aan Zee nieuwe mogelijkheden om publiek te bereiken en met ze in gesprek te gaan. En, minstens zo belangrijk: de mensen zoeken en vinden ons! Daarbij worden we ook geholpen door het Google Ad Grants Programma, waarbij gratis zoekopdrachten gedaan mogen worden.

Interessante activiteiten en ontwikkelingen van Taal aan Zee vormden een goede aanleiding om te communiceren met alle doelgroepen en relaties. Niet alleen via digitale nieuwsbrieven, maar ook interactief via netwerken en sociale media zoals Instagram, Facebook, Twitter, YouTube en LinkedIn.
Het grootste aantal volgers in 2018 had Taal aan Zee op Twitter (1360 volgers), gevolgd door 865 volgers op Facebook (een toename van ruim 100 volgers in een jaar) en 365 volgers op Instagram.

Opmerkelijk
Op Twitter waren er 80.594 weergaven in 2018.
Op Instagram vindt veel interactie plaats en is het aantal volgers van Taal aan Zee binnen een jaar meer dan verdubbeld van 165 naar 350 volgers.

4.2 (Interne) communicatie

De nieuwe AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)
Het team van Taal aan Zee is in de maanden voor de invoering van de nieuwe AVG, de nieuwe privacywetgeving die per 25 mei 2018 inging, druk bezig geweest met het doorvoeren van alle regels. Zo werd het privacybeleid aangepast en kwam er een aangepaste privacyverklaring.
Voor vrijwilligers is in de overeenkomst opgenomen dat hun gegevens gebruikt worden en waarvoor. Zij geven toestemming middels het tekenen van deze overeenkomst. Ook cursisten en deelnemers verlenen schriftelijk toestemming voor het opslaan van gegevens.

Nieuwsberichten

Behalve de inzet van periodieke middelen (zoals kwartaalnieuwsbrieven voor vrijwilligers via Mailchimp en vrijwilligersbijeenkomsten) was er ook tussentijdse en extra communicatie (formeel en informeel, gericht op een zo groot mogelijke interactie).
Zo werden er mooie uitnodigingen voor cursisten, deelnemers en vrijwilligers gemaakt en verstuurd voor het lente- en zomerfeest en andere activiteiten.
Externe relaties ontvingen onder andere digitale persberichten (bijvoorbeeld over het gratis digitaal lesmateriaal over de Gemeenteraadsverkiezingen en onze resultaten over 2017 in de vorm van een infographic), een zomergroet en een kerstgroet.

Deel 5 Financiën

5.1 Financieel verslag

Taal aan Zee heeft het jaar 2018 afgesloten met een positief resultaat van € 845.
€ 782 is toegevoegd aan het *stichtingsvermogen (*onderverdeeld in *algemene reserve* en *bestemmingsreserves)* gebracht. Het stichtingsvermogen stijgt hiermee van € 108.296 naar € 109.078. Het restant van € 63 is de onderbesteding op gemeentesubsidie en is gereserveerd als terug te betalen. Een belangrijk deel van het stichtingsvermogen heeft het karakter van een *bestemmingsreserve*. Dit is uiteengezet in de jaarrekening 2018 van Taal aan Zee.

De lasten en baten van Taal aan Zee in 2018 waren:

In €	**Werkelijk 2018**	**Begroting 2018**	**Werkelijk 2017**
Lasten			
Personeel	534.781	537.000	534.198
Huisvesting	88.220	98.900	95.765
Organisatie	29.928	27.900	25.787
Projecten	186.265	-	121.596
Cursisten	22.023	30.500	22.143
Vrijwilligers	18.032	30.500	22.877
Totale lasten	**879.249**	**724.800**	**822.366**
Baten			
Subsidies	779.624	658.500	783.165
Fondsen	37.825	43.600	1.816
Overige inkomsten	62.645	22.700	33.862
Totale baten	**880.094**	**724.800**	**779.503**
Saldo baten en lasten	**+ 845**	**-**	**+ 9.641**

De balans van Taal aan Zee zag er ultimo 2018 als volgt uit:

In €	**2018**	**2017**
Activa		
Inventaris	8.436	8.639
Te vorderen posten	36.750	19.138
Geldmiddelen	157.758	178.434
Totale activa	**202.944**	**206.211**
Passiva		
Stichtingsvermogen	109.078	108.296
Onverdeeld resultaat	63	-
Nog te besteden subsidies	5.013	11.196
Te betalen posten	88.790	86.719
Totale passiva	**202.944**	**212.779**

Bovenstaande cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2018 van Taal aan Zee. Deze jaarrekening is door een onafhankelijke accountant gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien.

5.2 Subsidies, fondsen en overige inkomsten

Taal aan Zee werd in 2018 voor een belangrijk deel gesubsidieerd door de gemeente Den Haag. Daarnaast waren er inkomsten door de samenwerking met en advisering aan derden, projectgelden van fondsen, inschrijfgelden cursisten en deelnemers, giften en donaties. Hieronder worden een aantal inkomsten nader toegelicht.

- **FMO**

Taal aan Zee ontving een mooi bedrag van € 1.366,50, dat namens de medewerkers van FMO (de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden) werd geschonken. De medewerkers hebben een (deel van hun) kerstgeschenk gedoneerd aan Taal aan Zee.

- **Rotary 's-Gravenhage-Zuid**

Als grote verrassing kreeg Taal aan Zee op het Zomerfeest in de Centrale Bibliotheek van de Rotary 's-Gravenhage-Zuid een cheque van € 5000 om buitenschoolse activiteiten te organiseren voor onze cursisten en deelnemers.

"Inburgering zonder taalkennis, zonder Taal aan Zee, is water naar de zee dragen. Dit programma, ruimer dan louter taallessen, past heel goed in het scala van sociale activiteiten dat wij als Rotary ondersteunen."

Froukje Bakker,
voorzitter van Rotary's-Gravenhage Zuid

"Met de royale gift voor de buitenschoolse activiteiten van Taal aan Zee kunnen we onze cursisten en deelnemers extra mogelijkheden bieden om zich te ontwikkelen. Daar zijn we ontzettend blij mee."

Directeur Ingrid Suasso de Lima de Prado

- **Soroptimisten**

Nadat Taal aan Zee in 2017 al het mooie bedrag van € 1500 had gekregen van de Soroptimisten Voorburg voor het inschrijf- en boekenfonds, doneerden zij in 2018 nog eens een bedrag van € 775 voor dit doel.

- **Collecte kerken**

Taal aan Zee kreeg voor het inschrijf- en boekenfonds ook het prachtige bedrag van € 2573 vanuit de opbrengst van de collectes van de Doopsgezinde en Remonstrantse gemeente.

- **KTV Kennisnet**

Van KTV Kennisnet ontvingen we een mooie gift van € 700 voor extra lesmateriaal.

- **Overige donaties**

Bloemenwinkel Lola Viola schonk belangeloos narcissen aan onze cursisten, die erg blij waren met deze fleurige verrassing.

Deel 6 Blik op de toekomst

Taal aan Zee blijft verbinden

In 2019 bestaat Taal aan Zee 5 jaar! Een reden voor feest, maar ook voor bezinning op de toekomst. Op de beleidsdagen van 2017 en 2018 en op de meedenkbijeenkomst met vrijwilligers in 2018 is hierover uitvoerig gesproken door vrijwilligers, ambassadeurs, betaalde medewerkers en het bestuur van Taal aan Zee. We hebben de huidige situatie en ontwikkelingen binnen Taal aan Zee en in de omgeving onder de loep genomen en aan de hand daarvan gekeken naar de toekomst. Hoe gaat Taal aan Zee er de komende jaren uitzien? Wat blijven we doen? Wat gaan we nog meer doen of wat gaan we anders doen? En wat hebben we daarvoor nodig? Dit heeft geleid tot concrete afspraken over ons meerjarenbeleid.

Taal aan Zee verbindt

Kern van onze beleidsagenda voor de komende jaren is dat wij (blijven) verbinden. Op allerlei manieren. Wij verbinden ons met elkaar. Wij gaan samen aan de slag met de nieuwe plannen. Wij zorgen voor verbindingen tussen onze deelnemers en de samenleving. De verbondenheid van vrijwilligers van Taal aan Zee met onze organisatie is groot. Daar blijven wij aan werken. Wij verbinden - nog meer dan wij nu al doen - partners en gemeente(n) om te zorgen voor een breed gedragen en op elkaar afgestemd beleid en aanpak met betrekking tot taalaanbod.

Op basis van de huidige situatie en de geschetste ontwikkelingen zijn we gekomen tot een bundeling van actiepunten in een aantal themagebieden voor de komende beleidsperiode.

Doelgroepen

Taal aan Zee blijft zich inzetten voor de oorspronkelijke prioritaire doelgroepen. Ook al nemen die in aantallen enigszins af, de (veranderende) vraag naar het aanvullende aanbod van Taal aan Zee blijft bestaan. Vanuit de historie richtte Taal aan Zee zich vooral op mensen die niet, nog niet of niet meer terecht konden binnen het reguliere onderwijs en dus buiten de boot dreigden te vallen. We zien echter dat ook degenen die binnen het reguliere onderwijs een plek hebben, zeer gebaat zijn bij het unieke flankerende en aanvullende aanbod van Taal aan Zee. We kiezen ervoor in het vervolg de ruimere term 'kwetsbare doelgroepen' te hanteren. Taal aan Zee brengt de komende beleidsperiode (nog) beter in kaart wat de behoefte is bij haar huidige doelgroepen en op welke wijze zij deze doelgroepen meer en beter kan bereiken. Tegelijkertijd onderzoeken we welke nieuwe kwetsbare doelgroepen zich aandienen.

Aanbod

Taal aan Zee blijft in de komende periode doen waar zij goed in is: het bieden van een kwalitatief laagdrempelig en gedifferentieerd (aanvullend) educatief aanbod op maat in Den Haag. Dat is geen statisch gegeven. Zoals te lezen valt in de beschreven ontwikkelingen biedt Taal aan Zee naast de taallessen steeds meer projectmatige activiteiten aan. Taal aan Zee is niet enkel gericht op het bieden van taalonderwijs, maar evenzeer op het in de praktijk toepassen van de taal en het onderhouden van de geleerde taal. Aandacht voor schoolse vaardigheden in het aanbod ondersteunt deelnemers in het zelfstandig en buitenschools leren. We blijven scherp op de veranderende en nieuwe vragen, in Den Haag en sinds kort ook daarbuiten. Daarnaast biedt Taal aan Zee haar expertise aan andere taalorganisaties aan, onder andere door het verzorgen van de basistrainingen voor taalvrijwilligers en het geven van advies en ondersteuning.

Verder vervult Taal aan Zee de rol van voorzitter van het Haagse Taalketenoverleg en levert zij een bijdrage op het terrein van coördinatie, afstemming en beleidsadvisering waar het gaat om de volwasseneneducatie, op lokaal en landelijk niveau. Om haar ambities te kunnen realiseren zoekt en verstevigt Taal aan Zee de samenwerking met diverse partners.

In de geschetste ontwikkelingen ziet Taal aan Zee perspectieven om haar kwaliteiten nog meer en beter in te zetten voor bekende en nieuwe doelgroepen.

Positionering
Taal aan Zee heeft zich altijd sterk gemaakt voor samenwerking, voor een samenhangend aanbod in de stad en voor het delen van expertise. Onze rollen in die samenwerking zijn divers: initiërend, faciliterend, ondersteunend en uitvoerend. Dat doen we lokaal (Taalketen, verschillende samenwerkingsprojecten), regionaal (project Oranje Fonds) en landelijk (Het Begint met Taal). Onze rol wordt hierin gezien en gewaardeerd.
Taal aan Zee is een krachtige organisatie en biedt tegen een relatief lage kostprijs een hoge kwaliteit aan. Dit wordt niet alleen door de betaalde medewerkers en vrijwilligers zo gevoeld, maar ook ervaren door onze deelnemers, samenwerkingspartners en de gemeente Den Haag. Wij willen nog beter bij beleidsmakers in beeld brengen welke bijdrage Taal aan Zee/de nonformele educatie kan leveren op het terrein van aanpak laaggeletterdheid en inburgering/integratie. Het belang van de nonformele educatie, waar wij onderdeel van uitmaken, moeten we in het kader van de genoemde ontwikkelingen krachtig op de kaart krijgen en houden.
De ontwikkelingen vragen van Taal aan Zee dan ook om extra inspanningen om de huidige goede positie in het educatieve veld en bij de beleidsmakers niet alleen te waarborgen, maar vooral ook te versterken.

Onze beleidsagenda beslaat een periode van drie jaar, van 2019 tot 2022. Dit omdat wij gelijk op willen lopen met de termijn van het Collegeprogramma van de gemeente Den Haag en de Haagse Educatieve Agenda. Voor het eerste jaar 2019 hebben de volgende actiepunten in ieder geval prioriteit:

- **Doelgroepen**

Met de gemeente Den Haag en onze andere partners gaan we in gesprek over de kwetsbare doelgroepen die zij en wij zien in het kader van de (nieuwe) inburgering en de aanpak laaggeletterdheid/taalketenaanpak en welke rol zij en wij daarin zien voor de nonformele educatie i.c. Taal aan Zee.

- **Aanbod**

Taal aan Zee blijft in de komende periode doen waar zij goed in is: het bieden van een kwalitatief laagdrempelig en gedifferentieerd (aanvullend) educatief aanbod op maat in Den Haag. Door een betere organisatie wordt ruimte gemaakt voor verbreding en verdieping en wordt het aanbod breder toegankelijk. Bij nieuwe vragen en doelgroepen blijven wij scherp op de rol die wij daarin kunnen of moeten spelen. Verder onderzoekt Taal aan Zee wat oud-deelnemers/cursisten nodig hebben om duurzaam te kunnen participeren en zal daar haar aanbod zonodig op bijstellen dan wel uitbreiden.

- **Positionering**

De contacten met leden van het college van burgemeester en wethouders, de gemeenteraad en beleidsbepalende ambtenaren worden geïntensiveerd.
De door Taal aan Zee bereikte resultaten worden tastbaarder, zichtbaarder, meer en beter onder de aandacht gebracht. We gaan onze successen vieren en starten in ons jubileumjaar 2019 een campagne om meer en vaker met elkaar stil te staan bij de kracht en kwaliteit van Taal aan Zee en dit ook naar buiten te brengen.
We blijven de rol van voorzitter van de Haagse Taalketen vervullen en blijven ons inzetten voor de versterking van de positie van de Taalketen in het lokale beleid.

- **Randvoorwaarden**

Taal aan Zee zet zich in deze eerste fase in voor uitbreiding van menskracht en middelen om de actiepunten uit het beleidsplan te kunnen realiseren.
Om haar activiteiten uit te kunnen voeren is geschikte en voldoende huisvesting van essentieel belang. In 2019 zetten we hier ons hier vol op in, uiteraard in samenspraak met Mondriaan.

Tot slot

Ons meerjarenbeleid is gebaseerd op hetgeen nu bekend is aan relevante ontwikkelingen en hoe wij daar als organisatie in staan. Naar ons oordeel geeft dit voldoende houvast om de richting voor Taal aan Zee voor de komende periode te bepalen en daarmee een duurzame toekomst voor onze deelnemers, vrijwilligers en medewerkers te garanderen.
Het beleid is echter niet in beton gegoten. Taal aan Zee is een lerende organisatie in alle opzichten. Wanneer de actualiteit, externe of interne ontwikkelingen daartoe uitnodigen, zullen we onze beleidsvoornemens daarop uiteraard aanpassen.

We kijken uit naar een periode van verbinding; intern met onze deelnemers en vrijwilligers en extern met alle partijen die van belang zijn voor een samenhangend en kwalitatief hoogstaand (taal)aanbod in de Haagse regio.

Colofon

Jaarverslag 2018

Aan het jaarverslag werkten mee:
Eline van Oord, Eric van Veldhoven en Ingrid Suasso de Lima de Prado (tekst en vormgeving), Rob Wiegman (voorwoord) en Pascal van der Bend-Scholte (financieel verslag).

Het jaarverslag is een uitgave van:
Stichting Taal aan Zee
Brouwersgracht 50
2512 ER Den Haag
070-3456005
www.taalaanzee.nl
info@taalaanzee.nl

Rekeningnummer: NL44INGB 0006289290
KvK nummer: 59007931
Belastingnummer: 853277199

Kijk voor het volledige jaarverslag in kleur op: www.taalaanzee.nl.